Güvence Hesabının Katılım Finans İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi

Mehmet Yuşa Özmen
0000-0001-9868-3185 | myusaozmen@marmara.edu.tr
Marmara Üniversitesi, İslam Ekonomisi ve Finansı Enstitüsü, İstanbul, Türkiye
ROR ID: 02kswqa67

Fatih Ölmez
0000-0001-5802-3641 | fatih.olmez@marmara.edu.tr
Marmara Üniversitesi, İslam Ekonomisi ve Finansı Enstitüsü, İstanbul, Türkiye
ROR ID: 02kswqa67

Öz

Sigortasız araçların sebep olduğu zararlar, sigorta şirketlerinin iflası ya da faaliyet izinlerinin iptali gibi durumlar, zarar gören üçüncü kişilerin korunması bakımından sigorta sisteminin dışında kalan risk alanlarını ortaya çıkarmaktadır. Bu noktada Güvence Hesabı, zorunlu sigorta sistemini tamamlayan ve zarar görenlerin belirli şartlar altında tazminata erişimini sağlayan özel bir güvence mekanizması olarak önem kazanmaktadır. Aynı zamanda bu kurum, zorunlu sigorta sisteminin aksayan yönlerini telafi eden ve zarar görenlerin korunmasını hedefleyen tamamlayıcı bir fon mekanizması niteliği taşımaktadır. Bu yönüyle Güvence Hesabı, sigorta sisteminin sosyal koruma işlevini güçlendiren ve uygulamada ortaya çıkan boşlukları dolduran kurumsal bir yapı olarak değerlendirilmektedir. Çalışmanın çıkış noktası, zorunlu sigorta sisteminin çeşitli nedenlerle işlevini yerine getiremediği durumlarda ortaya çıkan mağduriyetlerin giderilmesinde önemli bir rol üstlenen Güvence Hesabının hukuki ve fıkhî boyutlarının birlikte değerlendirilmesidir. Çalışmada söz konusu kurum hem yürürlükteki hukuk düzeni hem de katılım finans ilkeleri bakımından bütüncül bir yaklaşımla ele alınmıştır. İlk olarak Güvence Hesabı sistemi yürürlükteki mevzuat çerçevesinde hukuki açıdan incelenmiş; Hesabın gider ve gelir kalemleri, başvuru şartları, tazminatın kapsamı ve ödenme usulü ile varlıklarının yönetimi ele alınmıştır. Bu çerçevede özellikle zorunlu sigortalarla ilişkisi, bedensel ve maddi zarar ayrımı, rücu mekanizması ve fonun finansman yapısına dair düzenlemelere temas edilmiştir. Ayrıca Hesabın zorunlu sigorta sistemi içerisindeki tamamlayıcı işlevi ve zarar gören üçüncü kişilerin korunmasındaki rolü değerlendirilerek, sigortasız araçların sebep olduğu zararlar, sigorta şirketlerinin iflası veya ruhsat iptali gibi hallerde devreye giren bu mekanizmanın, klasik sigorta tekniğinin ötesindeki kamusal nitelikli güvence işlevi ve sosyal dayanışma boyutu detaylandırılmıştır. Bu bağlamda Güvence Hesabının yalnızca teknik bir sigorta kurumu değil, aynı zamanda zarar görenlerin korunmasına yönelik kamusal nitelikli bir risk paylaşım mekanizması olduğu ortaya konulmuştur. Kurumun hukuki dayanakları, işleyiş usulleri ve uygulamadaki yeri analiz edilerek, zorunlu sigorta sisteminin bütünlüğü içerisindeki konumu açıklığa kavuşturulmuştur. Devamında ise Güvence Hesabı katılım finans ilkeleri açısından analiz edilmiştir. Bu kapsamda Hesabın fıkhî mahiyeti ve sigorta tartışmaları bağlamındaki konumu değerlendirilmiş; gelir kaynakları, fonların nemalandırılması ve mevcut uygulamanın katılım esaslı sigortacılık mevzuatıyla uyumu incelenmiştir. Çalışmada, kurumun işleyişinin katılım finans ilkeleriyle ne ölçüde bağdaştığı; fonların yönetimi, faiz yasağı ve risk paylaşımı gibi temel kıstaslar üzerinden analitik bir yaklaşımla ele alınmıştır. Yatırım araçlarının seçimi ve alacakların tahsil yöntemleri gibi hususlar, İslam hukukunun temel prensipleri ışığında değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Bunun yanında fonların değerlendirilmesinde kullanılan araçların meşruiyeti, katılım esaslı finansal araçlarla uyum imkânı ve mevcut uygulamanın katılım sigortacılığı sistemiyle ilişkisi de ayrıca tartışılmıştır. Çalışma, Güvence Hesabının hem pozitif hukuk hem de İslam hukuku perspektifinden bütüncül bir

değerlendirmesini sunmayı amaçlamaktadır. Yapılan analizler neticesinde, kurumun hukuki etkinliği ile fıkhî uyumu arasındaki dengenin gözetilmesi, mevcut yapıdaki teorik ve uygulama eksikliklerinin giderilmesi ve sistemin katılım esaslı bir modelle daha uyumlu hale getirilmesi noktasında problemler olduğu tespit edilmiş ve iyileştirme önerileri sunulmuştur. Böylece çalışma, Güvence Hesabının mevcut yapısının değerlendirilmesine katkı sunmanın yanında, katılım finans ilkeleriyle uyumlu bir güvence mekanizmasının nasıl geliştirilebileceğine dair teorik ve uygulamaya yönelik bir çerçeve ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler

İslam Ekonomisi ve Finansı, Güvence Hesabı, Katılım Finans İlkeleri, Zorunlu Sigortalar, Katılım Sigortacılığı, Rücu

Atıf Bilgisi

Özmen, Mehmet Yuşa – Ölmez, Fatih. "Güvence Hesabının Katılım Finans İlkeleri Açısından Değerlendirilmesi". *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 13/2 (Eylül 2026), 760-793. https://doi.org/10.51702/esoguifd.1920994

Geliş Tarihi	01.04.2026	
Kabul Tarihi	10.09.2026	
Yayım Tarihi	15.09.2026	
Değerlendirme	İki Dış Hakem / Çift Taraflı Körleme	
Etik Beyan	Bu çalışma, etik kurul izni gerektirmeyen nitelikte olup kullanılan veriler literatür taraması/yayınlanmış kaynaklar üzerinden elde edilmiştir. Çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.	
Yapay Zeka Kullanımı	Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde yapay zeka tabanlı herhangi bir araç veya uygulama kullanılmamıştır. Çalışmanın tüm içeriği, yazarlar tarafından bilimsel araştırma yöntemleri ve akademik etik ilkelere uygun şekilde üretilmiştir.	
Benzerlik Taraması	Yapıldı – Turnitin	
Etik Bildirim	ethicilahiyat@ogu.edu.tr	
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.	
Yazar Katkı Oranları	Araştırmanın Tasarımı	1. Yazar - %50 / 2. Yazar - %50
	Veri Toplama	1. Yazar - %50 / 2. Yazar - %50
	Araştırma-Veri Analizi-Doğrulama	1. Yazar - %50 / 2. Yazar - %50
	Makalenin Yazımı	1. Yazar - %50 / 2. Yazar - %50
	Metnin Tashihi ve Geliştirilmesi	1. Yazar - %50 / 2. Yazar - %50
Finansman	Bu araştırmayı desteklemek için dış fon kullanılmamıştır.	
Telif Hakkı & Lisans	Yazarlar dergide yayınlanan çalışmalarının telif hakkına sahiptirler ve çalışmaları **CC BY-NC 4.0** lisansı altında yayımlanmaktadır.	

An Evaluation of the "Assurance Account" in Terms of Participation Finance Principles

Mehmet Yuşa Özmen
0000-0001-9868-3185 | myusaozmen@marmara.edu.tr
Marmara University, Institute of Islamic Economics and Finance, İstanbul, Türkiye
ROR ID: 02kswqa67

Fatih Ölmez
0000-0001-5802-3641 | fatih.olmez@marmara.edu.tr
Marmara University, Institute of Islamic Economics and Finance, İstanbul, Türkiye
ROR ID: 02kswqa67

Abstract

Damages caused by uninsured vehicles, the bankruptcy of insurance companies, or the revocation of their operating licenses reveal risk areas that remain outside the protection of the insurance system with regard to injured third parties. In such situations, the Assurance Account (Güvence Hesabı) plays a crucial role as a guarantee mechanism that complements the compulsory insurance system and enables injured parties to obtain compensation under certain conditions. At the same time, the institution functions as a complementary fund mechanism designed to address deficiencies in the compulsory insurance system and strengthen the protection of victims. In this respect, the Assurance Account represents an institutional structure that reinforces the social protection function of the insurance system and fills practical gaps arising when compulsory insurance fails to operate effectively. The main motivation of this study is to examine the legal and fiqh (Islamic jurisprudential) dimensions of the Assurance Account together, given its role in compensating losses in cases where the compulsory insurance system cannot fully fulfill its function. Accordingly, the study adopts a holistic approach that evaluates the institution both within the framework of positive law and in light of participation finance principles. The first part of the study analyzes the Assurance Account from a legal perspective within the framework of the current legislation. In this context, the revenue and expenditure items of the Account, the conditions for application, the scope of compensation, payment procedures, and the management of its assets are examined. Particular attention is paid to its relationship with compulsory insurance, the distinction between bodily and material damages, the recourse mechanism, and the regulations governing the financing structure of the fund. The study also evaluates the complementary function of the Account within the compulsory insurance system and its role in protecting injured third parties. The mechanism becomes operative in cases such as damages caused by uninsured vehicles, the bankruptcy of insurance companies, or the revocation of their licenses. In this regard, the Assurance Account is demonstrated to be not merely a technical insurance institution but also a public risk-sharing mechanism aimed at protecting victims. By analyzing the legal foundations, operational procedures, and practical functioning of the institution, the study clarifies its position within the overall structure of the compulsory insurance system. The second part examines the Assurance Account in terms of participation finance principles. Within this framework, the fiqh nature of the institution and its place within broader debates on insurance are evaluated. The sources of revenue, the investment of funds, and the compatibility of existing practices with participation-based insurance regulations are analyzed. The study particularly focuses on principles such as fund management, the prohibition of interest, and risk sharing. Issues such as the selection of investment instruments and the methods used for the collection of receivables are assessed in light of the fundamental principles of Islamic law. In addition, the legitimacy of the financial instruments used in fund management and their potential compatibility with participation-

based financial instruments are discussed. Overall, the study aims to provide a comprehensive evaluation of the Assurance Account from the perspectives of both positive law and Islamic law. Based on the findings, the study proposes improvements aimed at balancing legal effectiveness with fiqh compliance, addressing theoretical and practical shortcomings, and enhancing the compatibility of the system with a participation-based model. Thus, it contributes both to the assessment of the current structure of the Assurance Account and to the development of a guarantee mechanism more consistent with participation finance principles.

Keywords

Islamic Economics and Finance, Assurance Account, Participation Finance Principles, Compulsory Insurances, Participation Insurance, Recourse Mechanism

Citation

Özmen, Mehmet Yuşa – Ölmez, Fatih. "An Evaluation of the "Assurance Account" in Terms of Participation Finance Principles". *Journal of Eskişehir Osmangazi University Faculty of Theology* 13/2 (September 2026), 760-793. https://doi.org/10.51702/esoguifd.1920994

Date of Submission	04.01.2026
Date of Acceptance	09.10.2026
Date of Publication	09.15.2026
Peer-Review	Double anonymized / Two External
Ethical Statement	This study does not require ethics committee approval, as the data used were obtained from literature review/published sources. It is declared that scientific and ethical principles have been followed while carrying out and writing this study and that all the sources used have been properly cited.
Use of Artificial Intelligence	No artificial intelligence-based tools or applications were used in the preparation of this study. The entire content of the study was produced by the authors in accordance with scientific research methods and academic ethical principles.
Plagiarism Checks	Yes - Turnitin
Complaints	ethicilahiyat@ogu.edu.tr
Conflicts of Interest	The authors have no conflict of interest to declare.
Author Contribution Rates	Research Design: 1st Author - 50% / 2nd Author - 50% Data Collection: 1st Author - 50% / 2nd Author - 50% Research-Data Analysis-Validation: 1st Author - 50% / 2nd Author - 50% Writing the Article: 1st Author - 50% / 2nd Author - 50% Editing and Development of the Text: 1st Author - 50% / 2nd Author - 50%
Grant Support	The authors acknowledge that they received no external funding in support of this research.
Copyright & License	Authors publishing with the journal retain the copyright to their work licensed under the **CC BY-NC 4.0**.

Giriş

Sigorta sistemi, iktisadi hayatta riskin dağıtılması ve zararların telafisi bakımından vazgeçilmez bir kurumsal mekanizma olarak işlev görmektedir. Bununla birlikte sigorta ilişkisinin çeşitli sebeplerle kurulamadığı ya da fiilen işletilemediği durumlarda ortaya çıkan mağduriyetler, klasik sigorta tekniğinin ötesinde tamamlayıcı bir güvence mekanizmasını gerekli kılmıştır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ortaya çıkarılan Güvence Hesabı, zorunlu sigorta sisteminin aksayan yönlerini telafi eden ve kamu yararı güden özel bir yapıyı temsil etmektedir. Özellikle sigortasız araçların sebep olduğu zararlar, sigorta şirketinin iflası veya ruhsatının iptali gibi hallerde devreye giren bu mekanizma, zarar gören kişilerin korunması bakımından önemli bir işlev üstlenmektedir.

Bu kurum önce kapsamı sadece trafik mali sorumluluk sigortaları ile sınırlı olarak Karayolları Trafik Kanunu'nun 108. maddesi ile Garanti Fonu olarak düzenlenmiştir. Garanti Fonu, başlangıçta yalnızca Karayolları Trafik Kanunu bünyesindeki mecburi trafik mali sorumluluk sigortasını teminat altına almak amacıyla ihdas edilmişti. Ancak teknolojideki ilerlemelerin beraberinde getirdiği risk çeşitliliği, bireylerin sadece trafik kaynaklı olaylardan değil, farklı kaza türlerinden de zarar görmesine neden olmuştur. Bu durum karşısında, salt trafik sigortasını koruma kapsamına alan Garanti Fonu yeterli görülmeyerek yürürlükten kaldırılmış; yerine ise Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesiyle hem trafik mali sorumluluk sigortasını hem de diğer zorunlu sigorta dallarını kapsayan Güvence Hesabı kurumu tesis edilmiştir[1]. İlgili hükme göre, kapsam dahilindeki sigortaların teminat limitleri dahilinde, kanunda belirtilen zararların karşılanması amacıyla Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği bünyesinde Güvence Hesabı oluşturulur. Hükmün devamında hesaba başvurulabilecek zararlar, hesabın gelir kaynakları, hesabın gelir ve giderlerinin denetlenmesi gibi konulara ilişkin düzenleme yapılmıştır. En son fıkrada ise hesabın kuruluşu, işleyişi, fon varlıklarının nemalandırılması gibi hususların yönetmelikle düzenleneceği hüküm altına alınmıştır. Bu kapsamda, Güvence Hesabı Yönetmeliği[2] 26 Temmuz 2007 tarihinde Resmî Gazete'de yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

Türkiye'de ve dünyada katılım finans sisteminin gelişimi ve katılım esaslı sigortacılık uygulamalarının yaygınlaşması, bu tarz yapıların fıkhî ilkelere uygunluğu meselesini daha görünür hâle getirmiştir. Zira zorunlu sigorta sistemi ile organik bir ilişki içerisinde bulunan Güvence Hesabı, gelir kaynaklarının mahiyeti, varlıkların nemalandırılması ve rücu mekanizmasının işleyişi bakımından klasik sigorta tartışmalarından bağımsız değildir. Bu çerçevede kurumun hukuki statüsü ile fıkhî mahiyeti arasındaki ilişkinin analitik biçimde ortaya konulması hem normatif tutarlılık hem de uygulama bütünlüğü açısından önem arz etmektedir.

Güvence Hesabı ve onunla benzer özelliklere sahip bazı yapılar ülkemizde ve dünyada çeşitli akademik çalışmalara konu edilmiştir. Salih Uçar'ın hazırladığı "*Hukuki Açıdan Güvence Hesabı*"

[1] Salih Uçar, *Hukuki açıdan Güvence Hesabı* (Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2025), 7.

[2] Bundan sonra GHY olarak ifade edilecektir.

başlıklı doktora tezi[3], Büşra Öz'ün "*Türk Hukukunda Güvence Hesabı*" başlıklı yüksek lisans tezi[4] , Gözde Ankaralı Uslu'nun "*Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Güvence Hesabı*" başlıklı yüksek lisans tezi[5], Işıl Ulaş'ın "*Sigortacılıkta Güvence Hesabı*" başlıklı makalesi[6], Vural Seven'in "*Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı*" isimli makalesi[7], İlknur Uluğ Cicim'in "*Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı"* başlıklı makalesi[8] ve Zekeriya Yılmaz'ın "*3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Haller*" başlıklı makalesi[9] ülkemizde yapılan başlıca çalışmalardır. Seyyid Aḥmed Leksâsî ile Ali Bûkurra'nın Cezayir'deki mevzuat çerçevesinde devletin yedek garantör sıfatıyla bedensel zararları tazmin etme yükümlülüğünü analiz eden makaleleri[10] ve benzer bir uygulamanın Tunus hukukundaki durumunu ele alan Ḥâfız Bûazîz'in çalışması[11] da yurtdışında yapılan yayınlar arasında anılabilir. Bu araştırmaların neredeyse tamamı güvence hesabını ve ona benzeyen yapıları sadece hukuk perspektifinden ele almaktadır. Güvence Hesabını özellikle İslam hukuku ve katılım finans prensipleri açısından ele alan müstakil bir çalışmaya ise rastlamadık. Bahsi geçen çalışmalardan farklı olarak makalede konuyu hukuki mahiyetinin yanında katılım finans ilkelerine uygunluğu zaviyesinden de incelemeye gayret ettik.

Bu çalışma Güvence Hesabını iki yönlü bir perspektifle incelemeyi amaçlamaktadır. İlk bölümde kurum, yürürlükteki mevzuat çerçevesinde sistematik olarak ele alınmaktadır. Bu kapsamda Hesabın hukuki dayanağı, kurumsal yapısı ve idari konumu ortaya konulmakta; gelir ve gider kalemleri, başvuru şartları, teminat kapsamı ve tazminatın sınırları detaylandırılmaktadır. Böylece Güvence Hesabının pozitif hukuk bakımından nasıl temellendirildiği ve sistem içindeki konumunun hangi esaslara dayandığı açıklığa kavuşturulmaktadır. Çalışmanın ikinci bölümünde ise Güvence Hesabı katılım finans ilkeleri perspektifinden ele alınmaktadır. Bu bağlamda öncelikle kurumun fıkhî mahiyeti tartışılmakta ve sigorta akdine ilişkin klasik ve çağdaş fıkhî yaklaşımlar da dikkate alınarak hükmü tespit edilmeye çalışılmaktadır. Ardından Hesabın gelir kaynakları, katılma payları ve yatırım gelirleri faizsizlik ve diğer meşruiyet kriterleri bakımından değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla çalışma, bir yandan Güvence Hesabının hukuki yapısını teknik ve sistematik bir çerçevede ortaya koyarken; diğer yandan bu yapının katılım finans ilkeleriyle ilişkisini

---

[3] Uçar, *Hukuki açıdan Güvence Hesabı*.

[4] Büşra Öz, *Türk Hukukunda Güvence Hesabı* (Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022).

[5] Gözde Ankaralı Uslu, *Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Güvence Hesabı* (İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024).

[6] Işıl Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25/2 (2009), 75-94.

[7] Vural Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/157 (Eylül 2017), 31-62.

[8] İlknur Uluğ Cicim, "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı", *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2011), 105-117.

[9] Zekeriya Yılmaz, "3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Hâller", *Terazi Hukuk Dergisi* 2/13 (Eylül 2007), 31-44.

[10] Seyyid Ahmed Leksâsî, "Madâ iltizâmi sundûki damâni's-sayyârâti bi-ta'vîdi'l-edrâri'n-nâcimeti 'an havâdisi'l-murûri fî zilli'l-kânûni'l-Cezâ'irî", *Defâtirü's-siyâse ve'l-kânûn* 15/1 (2023), 11-22; 'Alī Bûkurra1, "İltizâmü's-sundûk el-hâss bi't-ta'v'idât bi-ta'vîdi dahâyâ havâdisi'l-murûr", *Mecelletü't-Tevâṣul* 20 (2007), 1-18.

[11] Hâfız Bûazîz, "İşkâliyyâtü tedahhuli sundûki damâni dahâyâ havâdisi'l-murûr fî sûreti in'idâmil'l-küllî li't-te'mîn", *Mecelletü Buhûs ve Dirâsât Kânûniyye* 16 (2020), 153-174.

sorgulayan bütüncül bir değerlendirme sunmaktadır. Bu iki perspektifin birlikte ele alınması, kurumun yalnızca mevzuat düzeyinde değil, aynı zamanda normatif ve teorik düzlemde de analiz edilmesini mümkün kılmaktadır. Böylece Güvence Hesabının hem sigorta hukuku sistemi içerisindeki işlevi hem de katılım finans ilkeleri bakımından taşıdığı anlam açıklığa kavuşturulmaya çalışılmaktadır.

1. Güvence Hesabına İlişkin Mevzuatın Değerlendirilmesi

Yüksek risk, üçüncü kişilerin haklarının korunması, kamu yararı gibi sebeplerle bazı sigortalar açısından zorunluluk getirilmiştir. Böylelikle zararların hızlı ve etkili bir şekilde tazmini, olası zararların etkilerinin azaltılması ve ekonomik düzenin devamlılığı gibi pek çok fayda sağlanmaktadır. Güvence Hesabı ise bazı zorunlu sigortalar ile umulan amacın belirli ihtimallerde gerçekleştirilememesi sebebiyle ortaya çıkabilecek eksikliklerin tamamlanması amacıyla düzenlenmiş ve GHY'nin 4. maddesi ile Güvence Hesabına tüzel kişilik tanınmıştır.

Güvence Hesabı, bazı zorunlu sigortalarda; sigortalının belirlenememesi, geçerli bir sigortanın bulunmaması, çalınmış veya gasp edilmiş araçlarla kazaya sebep olunması, sigorta şirketinin ruhsatının iptali ya da iflası gibi kanunda sayılı olarak belirlenmiş durumlarda, ağırlıklı olarak bedene gelen zararlarda zararların ödenmesini sağlayarak kişilerin sigortadan yoksun kalmamasını önleme amacıyla kurulmuştur. Temel amacı zarar görenlerin mağduriyetlerinin giderilmesidir.[12] İlgili sigortaların zorunlu hale getirilmiş olması sebebiyle duyulan güvenin zedelenmemesi amacı da kanun gerekçesinde ifade edilmiştir. Güvence Hesabı, GHY 4. maddesine göre oluşturulan, altı üyeden oluşan yönetim komitesi tarafından yönetilir. Yönetim komitesinin görevleri ise GHY madde 5'te sayılmıştır. Bu genel hususların yanında katılım sigortacılığı açısından önem arz eden Hesabın giderleri, başvuru süreçleri, tazminatın ödenmesi, gelirler ve bunların değerlendirilmesi gibi konulara devam eden başlıklarda müstakil olarak temas edilmiştir.

1.1. Güvence Hesabının Giderleri

Güvence Hesabının giderleri GHY'de düzenlenmiştir. GHY. m. 10 hükmüne göre Hesabın giderleri şunlardır:

a) Tazminat ödemeleri ve tazminat ödemelerine ilişkin giderler

b) Müsteşarlığın[13] gerekli görmesi halinde, bir önceki yıl sonu itibariyle biriken fon tutarının toplam yüzde birini aşmamak kaydı ile Müsteşarlığın belirleyeceği oranda Bilgi Merkezi, Sigortacılık Eğitim Merkezi ve Komisyona[14] yapılacak katkı,

[12] Tekin Memiş, "Güvence Hesabının Taşımanın 100 km. Altında Olması Nedeniyle Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Ödeme Yapmayı Reddetmesi Hukuka Uygun mudur?", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (2012), 137.

[13] Hazine Müsteşarlığı 10.07.2018 tarihinde Resmî Gazete'de yayımlanan "Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında 1 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi" uyarınca, Maliye Bakanlığı ile birleştirilerek Hazine ve Maliye Bakanlığı oluşturulmuştur. "Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumunun Teşkilat ve Görevleri Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi"'nin 19. maddesine göre "*Bu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinde yer alan görev ve yetkiler kapsamında diğer mevzuatta sigortacılık ve özel emekliliğe ilişkin olarak Bakanlığa, kapatılan Sigortacılık Genel Müdürlüğüne ve Sigorta Denetleme Kurulu Başkanlığına yapılan atıflar Kuruma, Bakana yapılan atıflar Kurula yapılmış sayılır.*" hükmü gereği buradaki müsteşarlık SEDDK olarak anlaşılmalıdır.

[14] Sigorta Tahkim Komisyonu

c) Hesaba karşı açılan veya Hesabın açtığı davalara ilişkin giderler,

d) Hesapla ilgili olarak çalışan personele ilişkin giderler ile Hesabın işlemlerinin yürütülebilmesini sağlayacak diğer giderler.

e) Zorunlu sigortaların denetiminden kaynaklanan giderler

Güvence Hesabının bir diğer gideri Karayolları Trafik Kanunu'nun 98. maddesinde düzenlenen Sosyal Güvenlik Kurumuna aktarılması gereken sağlık hizmet bedelidir. Güvence Hesabının esas giderleri ödediği tazminatlar olduğundan bunlara ayrıca değinilmesi gerekmektedir.

1.1.1. Güvence Hesabına Başvurulabilecek Haller

Kanun metni incelendiğinde Güvence Hesabının karşılayabileceği zararlar bakımından bir ana şart ve devamında madde halinde sınırlı olarak sayılmış hallerin düzenlendiği görülmektedir. Ana şart, ilgili zararın kanunda belirtilmiş olan zorunlu sigortaların kapsamına dahil zararlardan olması gereğidir. Yani her zorunlu sigorta kapsamına giren zarar Güvence Hesabı kapsamında tazmin edilmez.[15] Güvence Hesabı kapsamındaki zorunlu sigortalar Sigortacılık Kanunu m. 14/1 hükmünde belirtilmiştir. Kanuni düzenleme ile kapsama alınmış zorunlu sigortalar şunlardır:

- Sigortacılık Kanunu m. 13 hükmüne göre ihdas edilmiş zorunlu sigortalar
- 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ve 10/7/2003 tarihli ve 4925 sayılı Karayolu Taşıma Kanunu ile ihdas edilen zorunlu sorumluluk sigortaları
- 21/12/1959 tarihli ve 7397 sayılı Sigorta Murakabe Kanunu çerçevesinde ihdas edilmiş olan zorunlu sigortalar

Bu üç gruba dahil sigortalardan olmak koşuluyla aşağıda sayılan zararlar için Güvence Hesabına başvurulabilir. Bunlar Sigortacılık Kanunu m. 14/2 ve GHY m. 9 hükümlerinde düzenlenmiştir. Güvence Hesabına başvurulabilecek sigortalar ve durumlar sınırlı olarak sayılmış olup sayılanlar dışında kalan hallerde Güvence Hesabına başvurulamaz.[16]

1.1.1.1. Sigortalının Tespit Edilememesi Halinde Bedensel Zararlar

Hem kanun hem de yönetmelik metninde düzenlendiği haliyle ilgili hüküm sadece bedensel zararlar için Güvence Hesabına başvurulabileceğini açık bir şekilde düzenlemiştir. Bu durumda mala gelen zararlar kapsam dahilinde değildir. Mala gelen zararların kapsama dahil edilmemesi, güvencenin kötüye kullanılmasını engellemesi açısından doktrinde isabetli bulunmuştur.[17] Kanunda sigortalının tespit edilememesi şeklinde düzenleme yapılmışken, yönetmelikte buna ek olarak sigorta yaptırmakla sorumlu olanların tespit edilememesi hali de kapsama alınmıştır.

[15] Memiş, "Güvence Hesabının Taşımanın 100 km. Altında Olması Nedeniyle Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Ödeme Yapmayı Reddetmesi Hukuka Uygun mudur?", 139.

[16] Uluğ Cicim, "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı", 109.

[17] Memiş, "Güvence Hesabının Taşımanın 100 km. Altında Olması Nedeniyle Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Ödeme Yapmayı Reddetmesi Hukuka Uygun mudur?", 142.

Birden fazla motorlu aracın karıştığı kazalarda yalnızca birinin tespit edilememesi durumunda Güvence Hesabı müteselsil sorumluluk kapsamında sorumlular arasında yer alır.[18]

1.1.1.2. Teminat Tutarları Dahilinde Sigortası Olmayanların Neden Olduğu Bedensel Zararlar

Teminat tutarları dahilinde sigortası bulunmayan kişilerin yol açtığı bedensel zararlar bakımından, Güvence Hesabına başvuru kapsamında iki ihtimal öngörülmüştür. Birincisi sigortanın hiç yaptırılmamış olması, ikincisi ise GHY m. 9/1-c hükmünde belirtilmiş olan, zorunlu teminat limitleri ile poliçede belirtilen teminat arasında fark bulunmasıdır. İlk halde zorunlu teminat limitleri dahilinde Güvence Hesabına başvurulabilecekken, ikinci halde sadece zorunlu teminat limiti ile mevcut teminat arasındaki fark kadar başvurulabilir. Zorunlu sorumluluk sigortası asgari teminat tutarları artırılmasına rağmen zeyilname ile teminatın artırılmaması bu kapsamdadır.[19] Burada da başvuru kapsamı sadece bedensel zararlar ile sınırlandırılmıştır. Türk Ticaret Kanunu'nun 1484/2 maddesinde yer alan, sigorta ilişkisinin sona ermesinin zarar gören kişi açısından ancak sigortacının sözleşmenin sona erdiğini veya sona ereceğini yetkili makamlara bildirmesinden bir ay sonra etkili olacağına dair düzenleme saklı kalmak üzere, feshedilen ya da süresi dolan ve yenilenmeyen sigorta poliçeleri bakımından da bu kapsamda başvuru mümkündür.[20] Kaza tarihinde geçerli bir poliçenin bulunmasına rağmen, zararın doğmasından sonra poliçenin iptal edilmesi durumunda Güvence Hesabına başvurulamaz.[21]

Zorunlu sigortayı yaptırmayan ile diğer zarar sorumluları Güvence Hesabı ile birlikte sorumlu olup, zarar gören TTK m. 1478 hükmü gereği zararının giderilmesini doğrudan Güvence Hesabından talep edebilir.[22] Bu halde de birden çok zarar sorumlusunun bulunması ve sadece birinin sigortasının bulunmaması halinde Güvence Hesabı sorumlular arasında bulunacaktır.[23]

1.1.1.3. Sigorta Şirketinin Ruhsat İptali veya İflası Halinde Ödemekle Yükümlü Olduğu Zararlar

Sigorta şirketinin malî bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde ödemekle yükümlü olduğu maddî ve bedensel zararlar Güvence Hesabı ödemeleri kapsamına alınmıştır (GHY m. 9-1-ç). Kapsama iki hal dahil edilmiştir. Bunların birincisi, sigorta şirketinin mali bünye zafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesidir. Burada ruhsat iptalinin sebebinin mali zayıflık olması ve sigorta şirketinin ruhsatının bütün branşlarda iptal edilmiş olması açık olarak vurgulanmıştır. Diğeri ise sigorta şirketinin iflas etmesi halidir. İflas kararları ile ilgili yargı süreçlerinin uzun sürmesi ve bunun sigortalıların tazminatlarını almasında gecikmeye neden

[18] Sabih Arkan, "Yeni Karayolları Trafik Kanununun Sigorta ve Garanti Fonuna İlişkin Hükümleri Üzerine Bir İnceleme", *Sigorta Hukuku Dergisi* 1/3-4 (1983), 286; Esra Yıldız Nomer, *Trafik Sigortasında Garanti Fonu* (İstanbul: Beta, 2000), 14; Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", 79; Uluğ Cicim, "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı", 109.

[19] Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", 80.

[20] Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", 79; Hüseyin Ateş, "Güvence Hesabı", *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 108 (2013), 352.

[21] Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 39.

[22] Arkan, "Yeni Karayolları Trafik Kanununun Sigorta ve Garanti Fonuna İlişkin Hükümleri Üzerine Bir İnceleme", 287; Ateş, "Güvence Hesabı", 352.

[23] Ateş, "Güvence Hesabı", 351; Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 41.

olması sebebiyle iflastan önce ruhsat iptalinin de başvuru kapsamına alındığı kanun gerekçesinde ifade edilmiştir. Diğer bentlerde belirtilen başvuru hallerinden farklı olarak burada maddi zararlar da kapsama alınmıştır.

1.1.1.4. Çalınmış veya Gasp Edilmiş Araçların Karıştığı Kazalarda Bedensel Zararlar

Çalınmış veya gasp edilmiş bir aracın karıştığı kazada, Karayolları Trafik Kanunu uyarınca işletenin sorumlu tutulmadığı hallerde, kişiye gelen bedensel zararlar için de Güvence Hesabına başvurulabilir. Karayolları Trafik Kanunu m. 107 hükmüne göre "Bir motorlu aracı çalan veya gasp eden kimse işleten gibi sorumlu tutulur. ... İşleten, kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerden birinin, aracın çalınmasında veya gasp edilmesinde kusurlu olmadığını ispat ederse, sorumlu tutulamaz". Düzenlemeye göre çalınmış ve gasp edilmiş aracın karıştığı kazadan kural olarak çalan veya gasp eden kişi ile birlikte aracın işleteni de sorumludur. Fakat kanunda çalınma ve gasp edilmede kusurlu olmadığını ispat etmesi durumunda işletenin sorumlu tutulamayacağı düzenlenmiştir. Böyle bir durumda zorunlu sorumluluk sigortası kapsamında da sigortacının sorumluluğu bulunmamaktadır. Bu durumda zarar görenlerin korumasız kalmasını önlemek amacıyla, zarar görenlere Güvence Hesabına başvuru hakkı tanınmıştır.

1.1.1.5. Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca Yapılacak Yeşil Kart Sigortası Ödemeleri

Yeşil Kart sigortası ile, sisteme dahil olan ülkelerde yabancı araçların sebep olduğu zararlarda zarar görenlerin korunması amaçlanmaktadır. Yeşil Kart, kazanın gerçekleştiği ülkede yaptırılması zorunlu olan Motorlu Taşıt Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortasına denk bir belge niteliğindedir ve kazanın yaşandığı ülkede geçerli olan trafik sigortası mevzuatı, teminat kapsamı ve limitlerine uygun şekilde güvence sağlar.[24] Yeşil Kart sisteminin ülkemizdeki işleyişini "Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu" sağlamaktadır. Sigortacılık Kanunu m. 14/2-d hükmü ve GHY m. 9/2 hükmü gereği Güvence Hesabına Yeşil Kart Sigortası kapsamında Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca yapılacak ödemeler için başvurulabilecektir. Yönetmelik hükmü gereği Türkiye sınırlarında meydana gelen zararlardan dolayı başvuru olabilir ve başvuru Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunca yapılabilir.

Burada diğer bentlerden farklı olarak, mevcut olmayan veya eksik olan teminatlar sebebiyle zararların Güvence Hesabı tarafından karşılanması değil, mevcut ve geçerli bir sigorta kapsamında gerçekleşen zararın ödemesinin yapılması söz konusudur. Mevzuat gereği Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu tarafından tekemmül ettirilen hasar dosyaları çerçevesinde intikal ettirilen tazminat tutarları Güvence Hesabı tarafından ödenmektedir (GHY m. 11/1). Düzenleme öncesi, Yeşil Kart sigortası kapsamındaki ödemelerin esasen Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu aracılığı ile yapıldığı fakat ödemelerin yapılması için gerekli işlemlerin uzun zaman alması sebebiyle mağdurların zararlarının daha çabuk giderilmesini sağlamak amacıyla ödemelerin Güvence Hesabından yapılmasının kabul edildiği kanun gerekçesinde ifade edilmiştir. Burada Güvence Hesabı mevcut bir sigorta kapsamındaki hasarları "ödeme" kurumu olarak işlev gördüğünden, doğal olarak ödenecek zararın türüne ilişkin olarak, bedensel veya maddi zarar

[24] "Uluslararası Sigorta (Yeşilkart)", *Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu* (blog) (Erişim 19 Şubat 2026).

gibi bir sınırlama bulunmamaktadır[25]. Hasar dosyalarının tamamlanması ve tazminat tutarlarının belirlenmesi ise Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu tarafından gerçekleştirilmektedir.

1.1.2. Başvuru ve Tazminatın Ödenmesi

Güvence Hesabı ağırlıklı olarak bedene gelen zararları karşılamaktadır. İstisnai olarak ise maddi hasarları da karşılamaktadır. Sayılan istisnalar dışında, Sigortacılık Kanunu m. 14/2 hükmü ile Cumhurbaşkanına gerekli gördüğü hallerde, eşyaya gelecek zararların kısmen veya tamamen Hesaptan karşılanmasına karar verme yetkisi verilmiştir.

Beden bütünlüğünün bozulması ile illiyet bağı olan zararlar bedensel zararlar olarak ifade edilebilir.[26] Öncelikle kazalarda yaralanan kişilerin kısmen veya tamamen çalışma gücü kaybından doğan zararlar, ölüm halinde ise defin giderleri ile destekten yoksun kalma tazminatı bu kapsamdadır.[27] Bunun dışında, yaralanan kişilerin tedavi giderleri de bedensel zararlar kapsamındadır.[28] Manevi tazminatın ise Güvence Hesabının sorumluluğunda olup olmadığı değerlendirilirken ilgili sigortanın teminatları kapsamına girip girmediği önem arz etmektedir.[29] Zira Güvence Hesabı ilgili zorunlu sigortanın teminatları kapsamında ödeme yapmakta olup, bu sigortalar ise manevi zararı teminat dışı bırakabilmektedir. Bedensel zararların karşılanması talebi için yapılan yargılama giderleri de Güvence Hesabının sorumluluğundadır.[30]

Güvence Hesabı, bir zorunlu sigortanın yaptırılmaması, teminatının eksik olması ya da sigortalının tespit edilememesi gibi hallerde esasen zorunlu sigortanın eksikliğini belirli zararlar açısından gidermek amacıyla kurulduğundan, ilgili sigorta kapsamında dahi tazmin sorumluluğunun bulunmaması durumunda Güvence Hesabı da sorumlu olmaz. Örneğin, aracın çalıntı veya gasp edilmiş olduğunu bilerek araca binen kişilerin zararı ve çalan ve gasp eden kişilerin zararı "Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası Genel Şartları" A.6.h hükmü gereği teminat dışında bulunduğundan, bu zararlar Güvence Hesabı tarafından da

[25] Uçar, *Hukuki açıdan Güvence Hesabı*, 101.

[26] Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 51.

[27] Yıldız Nomer, *Trafik Sigortasında Garanti Fonu*, 74; Uluğ Cicim, "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı", 114; Yılmaz, "3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Hâller", 37; Ahmet Çelik Çelik, "Tüm Zorunlu Sigortalar İçin Yeni Bir Düzenleme Güvence Hesabı", *Legal Hukuk Dergisi*, (Ekim 2007), 3156; Rauf Karasu, "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2015), 705; Ankaralı Uslu, *Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Güvence Hesabı*, 47; Büşra Öz, *Türk Hukukunda Güvence Hesabı* (Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022), 132; aksi yönde Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 53 Yazar, defin masraflarının ve destekten yoksun kalma tazminatının Güvence Hesabının kapsamında olmadığını savunmaktadır.

[28] Yılmaz, "3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Hâller", 37; Çelik, "Tüm Zorunlu Sigortalar İçin Yeni Bir Düzenleme Güvence Hesabı", 3156; Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 48; Ankaralı Uslu, *Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Güvence Hesabı*, 60.

[29] Uluğ Cicim, "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı", 114; Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 38.

[30] Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 52; Yıldız Nomer, *Trafik Sigortasında Garanti Fonu*, 67.

karşılanmaz.[31] Ayrıca zarar görenin kusuruna karşılık gelen tazminat miktarı için de Güvence Hesabına başvurulamaz.[32]

İlgili olayda söz konusu sigortanın zorunlu olması için gereken şartlar mevcut değilse, ilgili sigortanın yaptırılmamış olması durumunda Güvence Hesabına başvuru mümkün değildir. Yargıtay 11. Hukuk Dairesinin kararına konu olan olayda mahkeme, Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası bakımından sigortacının asgari sigortalama şartlarını taşımayan ve kaçak olarak faaliyet gösteren madenleri sigortalamak zorunda olmadığı, ruhsat iptali durumunda da aynı sonucun doğacağını belirtmiş, Güvence Hesabının dahi bu zarardan sorumlu olmayacağına ilişkin Sigorta Tahkim Komisyonunun kararını onamıştır.[33]

Hak sahipleri Güvence Hesabının internet sitesinde belirtilen belgeler ile hesaba ödeme için başvurabilir (GHY m. 15/1). Başvuru süresi, ilgili sigortanın tâbi olduğu zamanaşımı süresidir.[34] Güvence Hesabının karşılamakla zorunlu olduğu tutar, ilgili zorunlu sigortanın teminat limitleri ile sınırlıdır (Sigortacılık Kanunu m. 14/1). Bunu aşan zararlar için zarar gören, zarar sorumlularına başvurmalıdır. Güvence Hesabı, zorunlu sigorta teminatı sınırlarında yaptığı ödeme ile borcundan kurtulur (GHY m. 17/1). Ödeme, başvuru kapsamındaki olayın meydana geldiği tarihte geçerli olan teminat limitlerine göre yapılır.[35] Hak sahibinin gerekli belgelerle hesaba başvuru yapması ve şartları bulunmasına rağmen ödememe durumunda Güvence Hesabı, hak sahibinin hesaba başvuru tarihinde temerrüde düşmüş olur.[36] Güvence Hesabı kapsamındaki zararlarda, sorumlularının zarar görene karşı sorumlukları ortadan kalkmamakta, Güvence Hesabının sorumluluğu ile birlikte devam etmektedir.[37]

1.2. Güvence Hesabının Gelirleri

Güvence Hesabı, kendisine yüklenen tazminat ödeme görevlerini ifa edebilmek için sürdürülebilir bir finansal yapıya ihtiyaç duymaktadır. Hesabın hukuki statüsü ve işleyişi gereği oluşturulan bu mali kaynaklar, temelde sigorta sektörü paydaşlarından sağlanan katkılar ve operasyonel süreçlerden doğan kazanımlardan oluşmaktadır. Bu bölümde, söz konusu finansman yapısını oluşturan temel gelirler ve bu gelirlerin değerlendirilmesi ele alınacaktır

1.2.1. Gelir Kalemleri

Güvence Hesabı'nın kaynakları; kanun koyucu tarafından zorunlu tutulan katkı paylarından, rücu mekanizmasından elde edilen tutarlara ve âtıl duran varlıkların nemalandırılmasına kadar geniş bir yelpazeye yayılmaktadır. Hesabın bütçesini oluşturan bu kalemler, nitelikleri itibarıyla aşağıda üç ana başlık altında sınıflandırılmıştır.

[31] Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 43.

[32] Seven, "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı", 35.

[33] Yargıtay 11. HD. 25.10.2022 T., E. 2021/2710, K. 2022/7883, Işıl Ulaş - İbrahim Bektaş, "Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Hakkında Değerlendirmeler", *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 40/1 (2024), 50.

[34] Çelik, "Tüm Zorunlu Sigortalar İçin Yeni Bir Düzenleme Güvence Hesabı", 3158.

[35] Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", 86; Yılmaz, "3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Hâller", 44; Ateş, "Güvence Hesabı", 351.

[36] Ulaş, "Sigortacılıkta Güvence Hesabı", 86; Ateş, "Güvence Hesabı", 358.

[37] Ateş, "Güvence Hesabı", 351.

1.2.1.1. Katılma Payları

Katılma payları konusu Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesinin 3 ila 6. fıkralarında düzenlenmiştir. Yönetmelik m. 14/3 hükmünde iki farklı katılma payı belirtilmiştir. Birincisi, Güvence Hesabı kapsamındaki zorunlu sigortalar için her yıl sigorta şirketlerinin tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde biri oranındaki katılma payları, ikincisi ise, zorunlu sigorta yaptıranların safi primlerinin yüzde ikisi oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma paylarıdır. Katılma payı Sigortacılık ve Özel Emeklilik Düzenleme ve Denetleme Kurumu tarafından her yıl için ilgili sigorta branşları ve sigorta konusu rizikolar temelinde tespit edilecek maktu tutardan az olamaz (GHY m. 8/2). Güvence hesabının finansmanını sağlamak amacıyla sigorta şirketlerinden ve sigorta ettirenlerden alınan paralar teknik olarak prim değil, katılma fonudur.[38]

Sigorta şirketleri, kendi ödemeleri gereken bir takvim yılına ait katılma paylarını, izleyen yılın şubat ayı sonuna kadar; sigorta ettirenlerden tahsil ettikleri katılma paylarını ise tahsil edildiği ayı izleyen ayın sonuna kadar Hesaba aktarmakla yükümlüdür.[39] Katılma paylarını zamanında ödemeyen sigorta şirketlerinin, ödenmeyen tutara ticari işler için öngörülen faiz oranlarına göre hesaplanan gecikme faizini ekleyerek ödemesi gerekmektedir.[40]

1.2.1.2. Rücu Yoluyla Sağlanan Gelirler

GHY'de Hesabın Gelirleri başlıklı 8. maddede "rücu yoluyla sağlanan kaynaklar" hesabın gelirleri arasında sayılmıştır. Rücu, Güvence Hesabının karşıladığı zararlardan dolayı sorumlu olanlara başvurarak ödediği miktarı diğer sorumlulardan talep etmesidir. Örneğin sigortasız bir şekilde kazaya sebebiyet verilmesi durumunda bedensel zararları karşılayan Güvence Hesabının, ödediği miktar ile ve karşı tarafın sorumluluğu ile sınırlı olarak zarar sorumlusundan talepte bulunmasıdır.

Sigortacılık Kanunu m. 14/7 hükmü "gerek ilgililere gerekse Türkiye Motorlu Taşıt Bürosuna yapılacak rücûlara" ilişkin hususların yönetmelikle düzenleneceğini belirtmiş, GHY m. 16 hükmü ile rücu hakkının kullanılması konusu düzenlenmiş, 17/2 hükmü ile de "*Hesap, ödediği tazminat miktarınca hukuken zarar gören kişi yerine geçer*" düzenlemesi yapılmıştır. Yönetmeliğin bu hükmü ile Güvence Hesabına halefiyet hakkı tanınmıştır. Güvence Hesabı tarafından yapılan ödemeler sebebiyle rücu edilebilecek kişiler GHY. m. 16'da şu şekilde sayılmıştır:

a) Zorunlu sigorta yaptırmayan veya geçerli teminat tutarları üzerinden zorunlu sigortaları yaptırmayan kişilere,

b) Sorumlunun sonradan belli olması halinde bu kişilere veya yükümlü sigorta şirketine,

c) Zarardan sorumlu kişilere veya yükümlü sigorta şirketine,

[38] Yıldız Nomer, *Trafik Sigortasında Garanti Fonu*, 69.

[39] Sigortacılık Kanunu, m. 14/4

[40] GHY m. 12/2

d) 9. maddenin birinci fıkrasının (ç) bendine göre yapılan ödemeler (Sigorta şirketinin malî bünye zaafiyeti nedeniyle sürekli olarak bütün branşlarda ruhsatlarının iptal edilmesi ya da iflası halinde) çerçevesinde yükümlü sigorta şirketine,

e) 9. maddenin ikinci fıkrasına göre yapılan ödemeler nedeniyle Türkiye Motorlu Taşıt Bürosuna ilgili mevzuat hükümleri çerçevesinde rücû edilir.

1.2.1.3. Diğer Gelirler

Güvence Hesabı Yönetmeliği m. 8/1, e ve f hükmüne göre Güvence Hesabının yatırım gelirleri ve diğer gelirler olmak üzere gelirleri de bulunmaktadır. Diğer gelirler kapsamında değinilmesi gereken gelirlerden birisi hesap sahiplerince aranmayan paralardır. Sigortacılık Kanunu m. 33/B hükmüne göre, özel hukuk hükümlerine tabi sigorta sözleşmeleri sonucu hak sahiplerine ödenmesi veya iadesi gereken paranın zamanaşımına uğraması ya da hak sahibine ulaşılamaması hallerinde bu paralar Güvence Hesabına gelir kaydedilir. Hak sahiplerine ödenmesi veya iadesi gereken paradan anlaşılması gereken, sigorta tazminatı ve bedelleri ile iadesi gereken primlerdir.[41] Bu kapsamda "Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik" ve bu yönetmeliğe ilişkin genelge (2017/16) çıkarılmıştır. Buna göre yönetmelik, özel hukuk hükümlerine tabi sigortalar ve sigorta şirketleri ile özel kanun hükümleri dâhilinde sigorta faaliyetinde bulunan kuruluşları (DASK, TARSİM vb. kuruluşlar) kapsamaktadır.[42] Zamanaşımı süreleri Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre belirlenecek olup zamanaşımının dolmasından sonra ilgili sigorta şirketleri ve kuruluşları ilgili yönetmelik hükümlerinde belirtilen şekilde aranmayan paraları ilan eder ve ayrıca hak sahiplerine bildirir.[43] İlan ve bildirim üzerine belirli bir süre sonunda aranmayan tutarlar Güvence Hesabına devredilir. Güvence Hesabına aktarım yapmayan şirketler, ticari işler için uygulanan temerrüt faizini de ödemek zorundadır.

Güvence Hesabının gelirlerinden birisi de finansal gelirlerdir. Faaliyet raporlarında da belirtildiği üzere, Güvence Hesabının finansal gelirleri kapsamında, banka faiz gelirleri, devlet iç borçlanma senetleri gelirleri, likit fon gelirleri, gecikme faizi gelirleri ve diğer faiz gelirleri bulunmaktadır.[44]

1.2.2. Gelirlerin Değerlendirilmesi

Güvence Hesabı kapsamındaki her zorunlu sigorta ve yeşil kart sigortası için ayrı hesap açılması ve bunların gelir ve giderlerinin bu hesaplardan izlenmesi gerekmektedir (Sigortacılık Kanunu m. 14/5). GHY m. 5/1-l hükmü ile hesap yönetim komitesine SEDDK tarafından uygun görülmesi şartıyla gerekli durumlarda bu hesaplar arasında aktarma yapma yetkisi verilmiştir. Ayrıca Güvence Hesabının gelir ve giderleri ile işlemleri SEDDK tarafından her yıl denetlenir (Sigortacılık Kanunu m. 14/6).

[41] Damla Küçük, "Sigortacılık Kanunu'nun 33/B Maddesi Bağlamında, Hak Sahiplerince Aranmayan Alacakların Devlete Devri Kurumuna İlişkin Değerlendirmeler", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 26/1 (2024), 76.

[42] Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik m. 1/2

[43] Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik m. 5

[44] "Faaliyet Raporları" (Erişim 19 Şubat 2026).

Hesap yönetim komitesinin görevleri GHY m. 5 hükmünde düzenlenmiştir. Buna göre, hesaba ilgili mevzuatla verilen görevlerin yerine getirilmesi için kararlar almak, Hesap kapsamındaki her bir sigorta için ayrı hesap açmak ve bunların gelir ve giderlerini izlemek, gerektiğinde SEDDK tarafından da uygun görülmesi şartıyla bu hesaplar arasında aktarma yapmak, hesabın mevcutları ve gelirlerinin nemalandırılmasını sağlamak, katılım paylarını zamanında ödemeyen sigorta şirketleri hakkında yasal işlemleri yürütmek şeklindeki görevler, hesap yönetim komitesinin hesabın gelirleri ve bu gelirlerin değerlendirilmesi ile ilgili görevleri olarak sayılabilir.

Güvence Hesabının mevcutlarının nasıl değerlendirileceği de yönetmelikte gösterilmiştir. GHY'nin "Hesap mevcutlarının yönetilmesi" başlıklı 13. maddesinde Güvence Hesabının mevcutlarının "Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği"nde belirlenen esaslar dahilinde değerlendirileceği düzenlenmiştir. Fakat ilgili tebliğ ve sonrasında kabul edilen tebliğler yürürlükten kaldırılarak 2019 yılında Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği yürürlüğe girmiştir. Bu yönetmeliğin m.13/2 hükmünde "*Mevzuatta Kamu Haznedarlığı Genel Tebliğine yapılan atıflar bu Yönetmeliğe yapılmış sayılır*" düzenlemesi getirilmiştir. Bu sebeple GHY'de Kamu Haznedarlığı Genel Tebliği'ne yapılan atıf bu yönetmeliğe yapılmış sayılır. Bunun sonucunda da Güvence Hesabının mevcutları Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne göre değerlendirilir.

2. Güvence Hesabının İslam Hukuku Açısından Analizi

Güvence Hesabı gayesi ve fonksiyonu itibariyle sigortayla benzerlik arz eder. Ayrıca zarar ve can sigortaları için tamamlayıcı bir rol üstlenir. Sigortayla olan bu bağlantısı Güvence Hesabının fıkhî hükmüne de etki eder ve sigortanın cevazı konusundaki tartışmalar Güvence Hesabının katılım sigortacılığı ilkelerine uygunluğu noktasında da belirleyici hale gelir. Bu nedenle ilk olarak sigorta hakkındaki fıkhî tartışmalara kısaca temas edilip devam eden başlıklarda Güvence Hesabı kapsamında yürütülen faaliyetlerin İslamî finans ilkeleri açısından durumu ele alınacaktır.

2.1. İslam Hukukunun Sigortaya Bakışı

Modern bir uygulama olan sigortanın hükmüne erken dönem klasik fıkıh kitaplarında rastlanmaz. Teknik anlamıyla sigortaya ilk kez 19. yüzyılda yaşayan Hanefî hukukçu İbn Abidin'e (ö. 1252/1836) ait *Reddü'l-muhtâr* isimli eserde temas edildiği kabul edilir.[45] Devam eden süreçte de Muhammed Abduh (ö. 1849-1905), Reşid Rıza (ö. 1865-1935), Muhammed Ebû Zehrâ (ö. 1898-1974), Bahît el-Mutîî (ö. 1854-1935), Senhûrî (ö.1895-1971), Mustafa ez-Zerkâ (ö. 1907-1999) gibi modern dönem İslam hukukçularının sigortayla ilgili müspet veya menfi yönde çeşitli görüşler serdettiği görülür.[46]

[45] Muḥammed Emîn b. ʿOmer b. ʿAbdilʿazîz el-Ḥuseynî ed-Dımeşḳî İbn ʿÂbidîn, *Reddu'l-muḥtâr ʿalâ'd-Durri'l-muḥtâr* (Beyrut: Dâru'l-Fikr, 1412/1992), IV, 170.

[46] Ali Ahmed Sâlûs, *el-Muâmelâtü'l-mâliyye el-Muâsıra* (Kuveyt: Mektebetü'l-felâh, ts.), 383-392; Mustafa Ahmed Zerkâ, *Nizâmü't-te'mîn* (Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1984), 24-30; Hadi Sağlam, "Genel ve Özel Sigortalar, Zarar (Tazminat) ve Meblağ Sigortalarına Genel Bir Bakış (Hayat Sigortası, Bireysel Emeklilik, Kredi Sigortaları ve Tarım Ürünleri Sigortası), İslâm Hukukçularının Sigortaya Bakışları ve Sigorta Sözleşmelerinin Değerlendirilmesi", *Güncel Dini Meseleler İstişare Toplantısı-III 10-12 Aralık 2010, Afyonkarahisar*, (2013), 580-600.

Modern dönemdeki tartışmalarda tüm uygulamaları kapsayan genelleyici hükümler vermek yerine sosyal, özel, ticari veya karşılıklı olmasına göre sigorta türleri arasında ayrım gözetildiği dikkat çeker.[47] Sosyal sigortalar, devlet tarafından organize edilmesi, zorunlu olması, bireylerin ve devletin maslahatını hedeflemesi gibi gerekçelerle vergiye benzetilerek genel olarak caiz kabul edilir.[48] Özel sigortaları konu edinen çoğu fetvada ise sigortanın ticari veya karşılıklı olması göz önünde bulundurulur.

İslam hukukçularının bir kısmı ticari sigortaların faiz ve garar içerdiğini, kumara benzediğini, haksız kazanca yol açtığını vb. ileri sürerek caiz olmadığını ifade ederler.[49] Buna karşılık bazı İslam hukukçuları ticari sigortanın bu olumsuz özellikleri taşımadığını ya da işlemin cevazını etkileyecek ölçüde barındırmadığını gerekçe göstererek caiz olduğunu belirtirler.[50]

Ticari sigortanın caiz olmadığını düşünen birçok İslam hukukçusu yine özel sigortanın farklı bir türü olan karşılıklı sigortaların bahsi geçen mahzurları ihtiva etmediğini öne sürerek caiz olacağı görüşünü benimserler.[51] 1970'li yılların sonundan itibaren karşılıklı sigortaların İslam hukukundaki mudarebe, vekalet, hibe gibi çeşitli akit türleri esas alınarak tekâfül sigortacılığı adıyla İslami bir sigortacılık modeli olarak geliştirildiği görülür.[52] Günümüzde İslami Finansal Kuruluşlar Muhasebe ve Denetim Organizasyonu (AAOIFI) başta olmak üzere pek çok fıkıh kurulu tekâfül sigortacılığını ya caiz olan yegane sigortacılık uygulaması şeklinde sunmakta[53] ya da ticari sigortadan daha evla olduğuna dikkat çekmektedir.[54]

Türkiye'de katılım esaslı sigortacılık faaliyetleri 19.12.2020 tarih ve 31339 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik kapsamında yürütülmektedir. Yönetmelikte sigortacılık faaliyetinin katılım esaslı olabilmesi için tekâfül usulüne göre yürütülmesi zorunlu tutulmamıştır. Bununla birlikte şirketlere belli birtakım yükümlülükler de getirilerek işlemin katılım esaslarına uygunluğunun sağlanması hedeflenmiştir. Bu yükümlülükler özetle; şirket bünyesinde danışma komitesi bulundurulması, sigortalanacak konu ve risklerin komite tarafından onaylanması, yatırım yapılacak varlıklar konusunda komiteden icazet alınması, izahname ve sözleşme gibi metinlerde katılım ibaresine yer verilmesi şeklindedir.

---

[47] Ahmet Yılmaz, "İslam Hukuku Açısından Sigorta", *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3 (1997), 158, 159; Hadi Sağlam, "Klasik ve Çağdaş Fıkıh Doktrinleri Işığında Ticarî ve Yardımlaşma Sigortalarının Değerlendirilmesi", *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* II/1 (2009), 131, 132.

[48] Sağlam, "Klasik ve Çağdaş Fıkıh Doktrinleri Işığında Ticarî ve Yardımlaşma Sigortalarının Değerlendirilmesi", 131; Vehbe Zuhaylî, "et-Te'mîn ve iâdetü't-te'mîn", *Mecelletü Mecma'i'l-Fıkhi'l-İslâmî* 2/2 (1986), 6/377.

[49] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları* (İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2024), 650; İslam Fıkıh Akademisi, "Karârâtü Mecmai'l-Fıkhi'l-İslâmî", ts., karar no: 9; Hasan Hacak, "İslâm Hukukunda Sigorta ve Fıkıh Bilginlerinin Sigortaya Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi", *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30 (Ocak 2006), 39; Mehmet Ali Aytekin, "İslami Sigorta Akdinin Niteliği", *Uluslararsı İslamî Sigortacılık ve Finans Sempozyumu, 25-26 Mart 2021*, (2021), 46.

[50] Din İşleri Yüksek Kurulu, "Sigortanın Dini Hükmü", 2005; Hacak, "İslâm Hukukunda Sigorta ve Fıkıh Bilginlerinin Sigortaya Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi", 40, 41.

[51] İslam Fıkıh Akademisi, "Karârâtü Mecmai'l-Fıkhi'l-İslâmî", karar no: 9; Zerkâ, *Nizâmü't-te'mîn*, 55; Sağlam, "Klasik ve Çağdaş Fıkıh Doktrinleri Işığında Ticarî ve Yardımlaşma Sigortalarının Değerlendirilmesi", 132.

[52] Hakan Aslan, "Türkiye'de Tekafül (İslami Sigorta) Uygulamaları: Problemler ve Çözüm Önerileri", *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies* I/1 (2015), 103-106.

[53] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları*, 650.

[54] Hüsâmüddîn Affâne, *Fetâva't-te'mîni'l-İslâmî* (Erişim 15 Şubat 2026), 15.

2.2. Güvence Hesabının Fıkhî Açıdan Mahiyeti

Güvence Hesabı kapsamında gerçekleşen işlemlerin fıkhî hükmünün sağlıklı bir şekilde tespit edilebilmesi için öncelikle Güvence Hesabının İslam hukuku açısından mahiyetinin net olarak belirlenmesi gereklidir. Bu sayede Güvence Hesabı ile Devlet, sigorta şirketleri, zarara yol açanlar, zarara uğrayanlar, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, yabancı sürücüler gibi taraflar arasındaki ilişkinin de İslam hukuku açısından sağlıklı bir şekilde yorumlanması mümkün olacaktır. Güvence Hesabının mahiyetiyle ilgili olarak tüzel kişiliğe sahip olması, İslam hukukundaki bir takım isimli akitlerle benzerlik arz etmesi ve bunun yanında kendine özgü birtakım hususiyetler taşıması dikkat çekmektedir.

İslam hukukunun klasik eserlerinde tüzel kişilik kurumuyla amaç ve yapı itibarıyla benzerlik arz eden devlet, beytülmal ve vakıflar gibi belli başlı müesseseler görmek mümkündür.[55] Klasik literatürdeki bu örneklerin sınırlayıcı olmaktan ziyade emsal niteliğinde olduğu anlaşılmaktadır. Özellikle modern dönemde hukuki-iktisadi hayatın devam edebilmesi bu tarz malvarlıklarına tüzel kişilik tanınmasıyla mümkün olabilmektedir. Bu yönüyle tıpkı anonim şirketler,[56] tekâfül sigorta fonu[57] vb. yapılarda olduğu gibi Güvence Hesabının tüzel kişiliğe sahip olmasının da katılım finans ilkeleri açısından problem teşkil etmeyeceği söylenebilir.

Güvence Hesabına yapılan katkı payları, ödeme anında katkıyı yapan şirketin ve sigortalıların malvarlığından çıkarak Güvence Hesabı tüzel kişiliğinin malvarlığına dâhil olmaktadır.[58] Ancak bu katkılar sigorta şirketleri yahut sigortalılar lehine herhangi bir mülkiyet, pay veya tasfiye hakkı doğurmaz. Dolayısıyla katkı payı ödeyen sigorta şirketleri arasında Güvence Hesabı üzerinde kurulu bir ortaklık (müşâreke) ilişkisi bulunduğu söylenemez. Bu yönüyle Güvence Hesabının tüzel kişiliği, ortak mülkiyete konu olan anonim şirket gibi yapıların tüzel kişiliğinden farklıdır.

Sigorta şirketleri veya sigortalılarca ödenen katkı payları Hesabın mülkiyetine geçtiği için Güvence Hesabı ile bunlar aralarındaki ilişki bir tür mudarebe (emek-sermaye ortaklığı) veya yatırım vekaleti sözleşmesi olarak da yorumlanamaz. Çünkü bu iki sözleşmede mudârib (emek sahibi/işletmeci) veya vekil sözleşme konusu malı elinde emanet hükümlerine tabi olarak tutmakta, mülkiyetine almamaktadır.[59]

Güvence Hesabı ile şirketler ve sigortalılar arasında kurulan ilişki bir sigorta akdi olarak da yorumlanamaz. Çünkü Hesap bir sigorta şirketi olmadığı gibi zarar görenlerin hakkı da bir sigorta akdine dayanmamakta, kanundan doğmaktadır. Bununla birlikte zorunlu sigortaların zararı karşılamadığı bazı durumlarda tazminatı Hesap ödediğinden sigorta için tamamlayıcı bir rol üstlenmekte ve gayesi itibariyle sigortaya benzemektedir.

---

[55] Yunus Akyüz, *İslam Hukuku Açısından Tüzel Kişilik ve Sınırlı Sorumluluk* (Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2024), 70, 93.

[56] "TKBB Faizsiz Finans Standartları: Pay Senedi İhracı ve Alım-Satımı Standardı", 11 Mayıs 2026, 18.

[57] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları*, 650.

[58] Sigortacılık Kanunu (Sigortacılık Kanunu), *Sigortacılık Kanunu* 5684 (03 Haziran 2007), m. 14/3; Güvence Hesabı Yönetmeliği (Güvence Hesabı Yönetmeliği) (Erişim 13 Şubat 2026), m. 8.

[59] Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed Serahsî, *el-Mebsût* (Beyrut: Dârü'l-ma'rife, 1993), 22/27; Muhammed b. Ahmed Semerkandî, *Tuhfetü'l-fukahâ* (Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, 1994), 3/230.

Güvence Hesabı ile zarara yol açanlar ve zarara uğrayanlar arasındaki üçlü ilişki İslam hukukundaki havale sözleşmesiyle belli yönlerden benzerlik arz etmektedir. Havale akdi günümüz Türk hukukundaki "borcun dış üstlenilmesi" sözleşmesine karşılık gelir.[60] Havale yoluyla başkasının borcunu ödeyen kişi (muhâl aleyh) de borçluya (muhîl) rücu ederek ifaya konu tutarın ödenmesini talep eder. Şu kadar var ki havale akdi gerçekleştikten sonra alacaklı hakkını yalnızca borcu üstlenen kişiden talep edebilir, asıl borçlu ise çok sınırlı haller (örneğin tevâ hali gibi) dışında borçtan tamamen kurtulur.[61] Güvence Hesabında ise zarara uğrayanlar tazminat taleplerini Güvence Hesabına yöneltebildikleri gibi zarara yol açanlara yahut sorumlulara da yöneltebilmektedirler. Bu nedenle taraflar arasındaki ilişkinin havale akdiyle açıklanması isabetli görünmemektedir.

Konuya kefalet akdini merkeze alarak yaklaşmak nispeten daha tutarlı gözükmektedir. Bu ilişkide Güvence Hesabı zarara yol açan ve tazminat borcu altına giren kişi veya kurumların borcunu ödemeyi üstlenmekte ve ödemektedir. Sonrasında ise asıl sorumlulara rücu ederek ödemeye konu tutarı talep etmektedir. İslam hukukunda kefalet akdinde asıl borçlu ve kefil, müteselsil borçlu konumundadır. Buna istinaden alacaklının talep hakkını hem asıl borçluya hem de kefile yöneltmesi sorun teşkil etmez.[62] Dolayısıyla havale tasavvurunda gündeme gelen çift yönlü mutâlebe (istem) hakkı yöneltme problemi kefalette gündeme gelmez. Ancak Güvence Hesabının yükümlülüğü zarar görenlerle akdettiği bir kefalet sözleşmesinden değil, kanundan doğmaktadır. Ayrıca Güvence Hesabı bu ilişkiye zarar görenlerin alacağını teminat altına alma gayesiyle değil, doğrudan ödeme amacıyla dahil olmaktadır. Bu nedenle taraflar arasındaki ilişkinin kefalet akdiyle izah edilmesi de kanaatimizce uygun görünmemektedir.

Güvence Hesabının yaptığı ödemeler -özellikle de zarar sigortasını hiç yaptırmamış olan kişilerin yerine ödenen tazminatlar konusunda- İslam hukukunda fuzuli şeklinde isimlendirilen yetkisiz temsilcinin tasarruflarını akla getirmektedir. Ancak kamu otoritesi Güvence Hesabını bu tazminat ödemeleriyle yetkili hatta yükümlü kıldığı için tüm yönleriyle yetkisiz temsilciye kıyaslamak da uygun görünmemektedir.

Dolayısıyla Güvence Hesabını klasik fıkıh literatüründeki isimli akitlerden biriyle özdeşleştirmek yerine başkasına ait borcu ödeyip daha sonra asıl borçluya rücu eden bir (tüzel) kişi olarak görmek daha isabetli olacaktır. Hesabın yükümlülüğünün bir sözleşmeden değil, kanundan doğuyor olması da bunu desteklemektedir. Ancak Hesap zarara uğrayanlara tazminat alacaklarını ödedikten sonra zarardan sorumlu olan kişi veya kurumlarla arasındaki ilişkinin çoğu durumda karz akdi hükümlerine tabi olması gerektiğini söyleyebiliriz.

Ezcümle Güvence Hesabı günümüz toplumunun maslahatını temin maksadıyla kamu otoritesince oluşturulan ve hukuken tüzel kişiliğe sahip kılınan bir malvarlığıdır. İslam hukukunun yerleşik hükümlerine ters düşmediği sürece hayatın ve aklıselimin bir gereği olan bu tarz müesseselerin kurulması İslam hukukuna da aykırılık teşkil etmez. Nitekim klasik fıkıh

[60] Mehmet Yuşa Özmen, *İslam Hukukunda Alacak Hakkı Kavramı* (Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022), 259.

[61] Ebû Muḥammed Maḥmûd b. Aḥmed Bedruddîn el-ʿAynî, *el-Binâye şerḥu'l-Hidâye* (Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-ʿİlmiyye, 1420/2000), 8/489.

[62] TKBB Danışma Kurulu, *Kefalet Standardı*, 17 Aralık 2021, m. 4/4.

eserlerinde belli başlı kurumların tüzel kişilikle benzer özelliklere sahip olduğunu geride ifade etmiştik.

2.3. Danışma Komitesi, Uyum ve Raporlama

Katılım esaslı finansal kuruluşların fetva, bilgi paylaşımı ve iç şer'i uyum incelemesi konularında, etkili ve bağımsız bir şer'i uyum gözetimini sağlamak adına gerçekleştirdikleri kurumsal ve yönetimsel düzenlemeler "şeri yönetişim" şeklinde anılmaktadır.[63] Islamic Financial Services Board (IFSB) tarafından yayımlanan 10 numaralı standarda göre şerî yönetişim sistemi dört temel unsur üzerine kuruludur. Bunlar; şerî hüküm ve fetvaların oluşturulması, alınan kararların ilgili birimlere iletilerek pratikteki uyumunun izlenmesi, kurum bünyesinde şerî uygunluğun sürekli olarak takip ve denetime tabi tutulması ve nihayetinde yıllık şerî uygunluk raporunun hazırlanmasıdır.[64] Bu unsurlar dikkate alındığında şerî kararları alan ve kurumun faaliyetlerinin teorik çerçevesini çizen danışma komitelerinin önemi daha fazla ön plana çıkmaktadır.

Dünya geneline bakıldığında katılım esaslı finans kuruluşlarının genelde kendi bünyelerinde fıkhî danışma komitesi bulundurduğu görülmekte, bazı ülkelerde bu kurumların bünyesi dışında merkezi danışma kurullarının da faaliyet yürüttüğü gözlemlenmektedir.[65] Türkiye uygulamasına bakıldığında gerek katılım esaslı faaliyet yürüten bankalar gerek sigorta şirketleri danışma komitesi bulundurmakla yükümlü tutulmuştur.[66] Katılım bankacılığı alanında BDDK'nın 22.02.2018 tarih ve 7736 sayılı kararıyla Türkiye Katılım Bankaları Birliği bünyesinde bir merkezi bir kurul oluşturulmuştur. Bu kurul katılım bankaları ve kamu kurumlarınca yöneltilen görüş taleplerine ilişkin genel nitelikli kararlar ve standartlar yayınlamaktadır.[67] Sigortacılık sektörüne münhasır merkezi bir kurul ise bulunmamakta, sektör kuruluşları kendi bünyelerinde tesis ettikleri komitelerden görüş almaktadır.

Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik m. 4'de danışma komitesi kavramı "Sigortacılık ve bireysel emeklilik faaliyetlerinin katılım esasları çerçevesinde icrasını teminde görev alan komite" şeklinde tarif edilmiştir. Komitenin görev ve sorumlulukları ise m. 8'de şu şekilde sıralanmıştır:

a) Katılım esasları çerçevesinde ürün ve hizmet geliştirme ve sistem iyileştirme süreçlerine, politika ve prosedürlerin oluşturulmasına katkıda bulunmak

b) Sunulacak ürün ve hizmetler ile düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerine onay vermek

[63] Necmeddin Güney, "İslami Finansta Şer'i Yönetim Uygulamaları ve Konuyla İlgili Tartışmalara Genel Bir Bakış", *Turkish Journal of Islamic Economics* 2/2 (06 Ağustos 2015), 46.

[64] Islamic Financial Services Board, *el-Mebâdiü'l-irşâdiyye li-nuzumi'l-havkeme eş-şer'iyye li'l-müessesâti'lletî tukaddimu hademât mâliyye İslâmiyye* (Kuala Lumpur: Islamic Financial Services Board, 2009), 2,3.

[65] İsmail Bektaş - Ali Can Yenice, "Türkiye'de Şer'i Yönetişim: Banka İçi Danışma Komiteleri Örneği", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24/45 (15 Haziran 2022), 32.

[66] "Katılım Esaslarına Uyum Tebliği", 19 Aralık 2025, m. 5; "Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik", 19 Aralık 2020, m. 5/1.

[67] Türkiye Katılım Bankaları Birliği, "Merkezi Danışma Komitesi" (2026).

c) Şirket faaliyetlerinin katılım esaslarına uyumuna ilişkin soruları cevaplamak, gerekirse alternatif çözümler sunmak

d) Katılım esaslarının uygulanması ve katılım finans alanında Ülkemiz ve dünyadaki gelişmeler hususunda yönetim kuruluna ve ilgili birimlere danışmanlık yapmak

e) Sunulan ürün ve hizmetler ile faaliyetlerin katılım esasları ile uyumlu yürütülüp yürütülmediğine ilişkin yılda en az bir defa olmak üzere uygunluk görüşü vermek.

f) Yılda en az bir kez olmak üzere şirket ve kuruluş nezdinde katılım esaslarına ilişkin eğitim vermek

Güvence Hesabı da katılım esaslı sigorta şirketleriyle olan faaliyetlerini mezkûr yönetmelik kapsamında yürütmektedir. Yönetmelik m. 6/5/a kapsamında yer verilen "Bünyesinde danışma komitesi oluşturmak veya danışma komitesi fonksiyonunu dışarıdan hizmet alımı ile gerçekleştirmek" ifadesiyle Güvence Hesabının katılım esaslarına uyum noktasında bir danışma komitesinden hizmet alması zorunlu tutulmuştur. Hesap, mevcut durumda bünyesinde bir danışma komitesi bulundurmamakta, bu koşulu dışarıdan hizmet alma yoluyla sağlamaktadır. Yönetmeliğe göre Güvence Hesabı katılım esasları çerçevesinde sunacağı ürün veya hizmetlerde, düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerinde, havuz, fon ve hesapların yönetiminde bu danışma komitesinin onayını almak durumundadır (m. 6/5/b).

İlgili mesleki düzenlemeler katılım sigortacılığının tekâfül veya bunun dışında kalan belli bir modelini zorunlu tutmadığından uygulamada esas alınan yöntem ve bunun pratikteki detayları birbirinden farklılaşabilmektedir. Buna bir de İslam hukukunda fetvanın görece boyutlar ve subjektif kanaatler içerebileceği gerçeği eklenince katılım sigortacılığı ilkelerine uyum ve standartlaşmanın belli birtakım zorluklar taşıdığı ortaya çıkmaktadır. Benzer bir durum katılım bankacılığında da tecrübe edilmiş ve zamanla sektörde katılım finans ilkelerine yeknesaklık kazandırıcı "merkezi" bir danışma komitesinin lüzumu kabul edilmiştir.[68] Merkezi bir danışma komitesinden ve kapsayıcı fıkhî standartlardan yoksun olma şeklinde genel olarak katılım sigortacılığına yöneltilebilecek eleştiri Güvence Hesabı hakkında da geçerlidir.

Yönetmelikte yer alan "Bünyesinde katılım uyum birimi kurmak veya katılım uyum birimi faaliyetlerinden sorumlu olmak üzere katılım finans alanında lisans veya lisansüstü programlardan birinden mezun olan veya Kurumca uygun görülecek ulusal veya uluslararası sertifika sahibi yeterli sayıda personel tahsis etmek" ifadesiyle komite dışında bir de uyum birimi kurma veya aynı fonksiyonu icra edebilecek bilgi ve deneyime sahip personel bulundurma zorunluluğu getirilmiştir (m. 6/5/c). Bu noktada da katılım esaslı sigorta şirketlerine zorunlu tutulan "uyum birimi" kurma şartının[69] Güvence Hesabı için personel istihdamını da kapsayacak şekilde alternatifli sunulduğu görülmektedir. Bu konuda uzmanlaşmış hususi bir birimin bulunmayışı kanaatimizce şerî yönetişim zafiyetlerine yol açabilir.

[68] *Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartlarına Uyuma İlişkin Tebliğ*, 14 Eylül 2019; *Katılım Esaslarına Uyum Tebliği*, [t.y.].

[69] "Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik", m. 11.

2.4. Güvence Hesabının Gelirleri

Güvence Hesabının gelir kalemleri Güvence Hesabı Yönetmeliği'nde aşağıdaki başlıklar altında incelenmiştir.

2.4.1. Katılma Payları

Güvence Hesabının gelir kalemlerinden ilki, Sigortacılık Kanunu'nun 14. maddesinin 3 ila 6. fıkralarında düzenlen katılma paylarıdır. Söz konusu pay ödemelerine ilişkin yükümlülükler sigortalılara ve şirketlere kanun tarafından yüklenmektedir. Kanun, İslam hukukunda da borcun sebepleri arasında kabul edilir. Nitekim fıkıh eserlerinde devletin kişilere yüklediği vergi borcu, evlilik ve akrabalıktan doğan nafaka borcu gibi belli başlı borçların kaynağı olarak kanuna işaret edilir.[70] Katılma paylarının da sözleşme, haksız fiil, haksız iktisap gibi sebeplerle doğrudan ilgisi bulunmayıp devlet tarafından belirlendiğinden kanundan doğan birer borç olduğu söylenebilir.

Katılma paylarının ödenmesi: Hesaba aktarılan katılma paylarıyla ilgili gündeme gelen temel problemlerden biri Güvence Hesabına hem konvansiyonel sigorta şirketlerinin hem de katılım esaslı sigorta şirketlerinin katkı payı ödüyor olmasıdır. Aynı şekilde her iki şirket türünün sigortalılardan tahsil ettikleri yüzde ikilik paylar da Güvence Hesabı kapsamında birleşmektedir. Bazen gecikme faizi gibi gelirler de gündeme gelebilmektedir (GHY m. 12/2). Dolayısıyla katılım sigortacılığı esaslarına göre elde edilen ve böyle olmayan nakdi varlıkların Güvence Hesabı bünyesinde birleşmesi söz konusudur. Bu da zarara uğrayan kişilere ödenen tazminat tutarlarının katılım esaslarına uygunluğu sorununu akla getirmektedir.

Bahsi geçen sorunun üstesinden gelmek için Güvence Hesabı uygulamasında "hesapların ayrılığı" ilkesi benimsenmiş ve Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik'te Güvence Hesabı gibi kuruluşlar katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerden gelen finansal varlıkları ayrı fon, havuz veya hesaplar üzerinden katılım esasları çerçevesinde yönetmekle yükümlü tutulmuştur (6/5/ç). Her ne kadar nakdî varlıklar Güvence Hesabının malvarlığı altında birleşseler de bu düzenleme katılım esaslı şirketlerden gelen meblağları ayrı tutmaya ve değerlendirmeye yönelik bir iradenin bulunduğunu göstermektedir.

Hesapların ayrı tutulması bir nevi Hesabın malvarlığı içinde katılım esaslı bir ekosistem oluşturup katılım esaslı katkı paylarını ve tazminatları bu çerçeve içinde yönetmeyi hedeflemektedir. Ancak mubah olan ve olmayan tüm gelirler Hesabın malvarlığı altında birleştiğinden bu meblağların sadece hesaben ayrıştırılmaları kanaatimizce yukarıda dikkat çektiğimiz problemi ortadan kaldırmaz. Çünkü Güvence Hesabı gerçekleşecek tüm rizikolar için tazminat ödemeyi borçlanmıştır. Bu borç, Güvence Hesabının zimmetine taalluk eder ve her koşulda ödenmesi gerekir. Buna karşılık olarak da tüm paydaşlarından katılma payı toplamakta ve kendi mülkiyetine almaktadır. Artık kendi mülkündeki nakdi tutarların hesabını ayrı ayrı tutması ve bir kısmını farklı finansal ürünlerde değerlendirmesi aynı mamelek altında katılım esaslı olan ve olmayan gelirlerin birleştiği sonucunu değiştirmez.

[70] Özmen, *İslam Hukukunda Alacak Hakkı Kavramı*, 118.

Durum bu şekilde olmakla beraber buradan hareketle Güvence Hesabınca yapılan ödemelerin mutlaka katılım finans esaslarına aykırı olduğu söylenemez. Kanaatimizce bu durum hem katılım esaslı sigorta sözleşmesi hem de konvansiyonel poliçeler düzenleyerek pencere usulüyle sigortacılık yapan ve her iki yöntemle de gelir elde eden şirketlerin durumuna benzemektedir. Güvence Hesabının birtakım mahzurlu gelirleri bulunsa da sigorta şirketleri veya sigortalılara karşı ödemesi gereken borçlar (tazminatlar) Hesabın zimmetine taalluk etmiş olmaktadır. Mahzurlu birtakım gelirlere sahip olması ödemiş olduğu tazminat tutarlarını mahzurlu hale getirmez. Zira İslam hukukçularının önemli bir kısmına göre, fasid akit gibi uygun olmayan birtakım "ivazlı işlemlerden" elde edilen "nakdî varlıklar" hukuka uygun bir yolla üçüncü kişilere intikal ettiğinde iyiniyetli yeni zilyet açısından mahzurlu sayılmaz. Çünkü bu tutarları fasid yollardan edinen kişilerin bu fiili, onların zimmetinde uhrevi bir sorumluluk ve borç ortaya çıkarır, eylemin meşru olmayışı ilgili nakdî tutarın aynına/zatına sirayet etmez.[71] Dolayısıyla Güvence Hesabının katılım esaslı olmayan gelirleri Hesap varlıklarının tamamını katılım esaslarına aykırı hale getirmez.

Katılma paylarında gecikme durumu: Katılma paylarıyla ilgili bir diğer önemli husus gerek kendi ödeyecekleri gerekse de sigorta yaptıranlardan tahsil edecekleri katılma paylarını zamanında ödemeyen sigorta şirketlerinden gecikme faizi alınıyor olmasıdır (GHY m. 12/2). Katılım esaslı faaliyet yürüten sigorta şirketlerinin bu şekilde faiz içeren bir sözleşmeye taraf olmaları caiz olmadığı gibi bu özellik genel olarak Güvence Hesabının yapısını da katılım sigortacılığı ilkeleri açısından problemli hale getirmektedir.

Katılma paylarını vaktinde ödemeleri için şirketleri teşvik edici birtakım tedbirlerin alınması gayet tabiidir. Ancak katılım esaslı şirketler açısından İslam hukukundaki temel yasakların da göz önünde bulundurulması gerekir. Bu noktada katılım esaslı şirketler ifayı vaktinde yapmadığında faiz almak yerine devlete ödenecek mali veya mali olmayan bir cezanın terettüp ettirilmesi düşünülebilir. Mali bir ceza terettüp ettirilirse ilgili tutarın Güvence Hesabına değil, devletin tasarrufuna bırakılması ödemenin faiz çerçevesinin dışında tutulması için yeterli görülebilir. Zira faiz, ivazlı bir sözleşmede alacaklı yararına şart koşulan fazlalıktır.[72]

Güvence Hesabı her ne kadar kamu kurumu niteliğinde bir meslek kuruluşu olan Türkiye Sigorta, Reasürans ve Emeklilik Şirketleri Birliği nezdinde faaliyet gösterse de kendi tüzel kişiliği ve malvarlığı bulunduğundan devletin tahsil ettiği cezalar Güvence Hesabına ödenen bir tür faiz olarak yorumlanmaz. Bunun önünde yasal bazı kısıtların olması durumunda ise en azından Güvence Hesabı tarafından tahsil edilen ödemelerin faiz şeklinde değil, gecikme cezası olarak alınması ve faiz oranlarından bağımsız hesaplanması düşünülebilir. Tahsil edilen gecikme cezaları ise istifadeye konu edilmeden çeşitli sosyal sorumluluk projelerine yönlendirilebilir.

---

[71] Ebû'l-Leyş Naṣr b. Muḥammed Ebû'l-Leyş es-Semerḳandî, *ʿUyûnu'l-mesâʾil*, thk. Ṣalâḥaddîn en-Nâhî (Bağdat: Matbaʿatu Esʿad, 1386), 381; Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd Bâbertî, *el-İnâye şerhü'l-Hidâye* (Dârü'l-fikr, ts.), 6/473; Şihâbüddîn Ahmed b. İdrîs Karâfî, *ez-Zehîra* (Beyrut: Dârü'l-garbi'l-İslâmî, 1994), 13/317; Bedruddîn el-ʿAynî, *el-Binâye şerḥu'l-Hidâye*, 8/210; TKBB, "Katılım Finans İlkelerine Uygun Olmayan Gelirler Ve Bunların Tasfiyesi Standardı", ts., 22.

[72] Ubeydullah b. Mes'ûd, *Şerhu'l-Vikâye*, ed. Salâh Muhammed Ebü'l-Hâc (Amman: Dârü'l-Verrâk, 2006), 4/45; Kemâlüddîn Muhammed b. Abdülvâhid İbnü'l-Hümâm, *Fethü'l-Kadîr* (Beyrut: Dârü'l-fikr, ts.), 7/8; Abdurrahman b. Muhammed Şeyhizâde, *Mecmaü'l-enhür fî şerhi Mülteka'l-ebhur* (b.y.: Dârü ihyâi't-türâsi'l-Arabî, ts.), 2/84.

2.4.2. Rücu Gelirleri

Güvence Hesabı, karşıladığı zararlara yol açan asıl sorumlulara başvurarak mağdur tarafa ödediği tazminatları onlardan tahsil eder. Bu yolla elde ettiği gelirler, rücu gelirlerini oluşturur.[73] Güvence Hesabının ödeme yaptığı çoğu durumda tazminatın asıl sorumlusunun kim olduğu bilinmektedir. Tazminatın asıl borçlusu "Rücu Yoluyla Sağlanan Gelirler" başlığı altında ifade ettiğimiz üzere sigorta şirketleri, Türkiye Motorlu Taşıt Bürosu, sigorta yaptırmamış kişiler veya geçerli limitler dahilinde sigortası bulunmayanlar olabilmektedir. Güvence Hesabı, asıl borçlu konumundaki bu kişi veya kurumların borçlarını mağdur tarafa kamu otoritesinin yaptığı düzenlemeye istinaden ödemekte olduğundan çoğu durumda Hesap ve bu asıl borçlular arasında genel ve zımnî bir rıza bulunmaktadır. Hesap, ifada bulunduktan sonra bu sorumlulara rücu ederek ödediği miktarı onlardan tahsil etmektedir. Bu noktada dikkat edilmesi gereken husus, ödeme yapıldıktan sonra Hesap ve bu sorumlular arasındaki ilişkinin karz mahiyeti kazandığıdır.[74] Güvence Hesabı asıl sorumluların ödemeleri gereken tutarı onlar adına ödemekle onlardan alacaklı konumuna gelmiştir. Dolayısıyla ifaya konu tutarların herhangi bir faiz tahakkuk ettirilmeden tahsil edilmesi ve İslam hukukundaki karzla ilgili genel hükümlere[75] riayet edilmesi gerekir.

Güvence Hesabının tazminat ödediği bazı hallerde ise tazminatın asıl sorumlusu yani zarara kimin yol açtığı bilinmemektedir. Güvence Hesabı bu kişi veya kurumların sorumlu olduğu zararları karşılamakta ve sonrasında tespit edilebilirse kendilerine rücu etmektedir. Bu gibi durumlarda üçüncü kişilere ait borçların talep yahut izinleri alınmadan ödenmesi problemi ortaya çıkmaktadır. Borçlunun talebi yahut izni olmaksızın bir borcu ödeyen kişinin borçluya rücu etme hakkına sahip olup olmadığı konusunda İslam hukuku literatüründe iki görüş dikkat çeker. Hanefî ve Şâfiî hukukçulara göre bu durumdaki kişi teberruda bulunmuş olur yani borçludan ödediği miktarı talep edemez. Bu tarz bir borcu yalnızca mahkeme kararıyla ödeyen kişiler daha sonra asıl borçludan ilgili tutarı talep edebilirler.[76] Mâlikî ve Hanbelî hukukçular ise başkasına ait bir borcun teberru amacı güdülmeden ödenmesi durumunda bir tür sebepsiz zenginleşme oluşmaması için ifada bulunanın asıl borçluya rücu edebileceği kanaatindedir.[77] Kanaatimizce kamu otoritesince Güvence Hesabına ilgili zararları tazmin etme ve asıl sorumlulara rücu etme yetkisi tanındığından Hanefî ve Şâfiî fakihlerce aranan koşul da sağlanmış olmaktadır. Dolayısıyla Güvence Hesabının zararın tazmininden sorumlu olanlara rücu etmesi katılım sigortacılığı ilkelerine aykırılık teşkil etmez.

Rücu konusunda dikkate değer bir diğer husus Güvence Hesabının ödemede bulunduktan sonra zarardan sorumlu olanlara karşı zarar görenlere halef olmasıdır. Halefiyette hakkın içeriği değişmeksizin sahibi değişmektedir. İslam hukukunda gerek alacağın devri gerekse de borcun

---

[73] Güvence Hesabı Yönetmeliği, m. 8.

[74] Mansûr b. Yûnus b. İdrîs Buhûtî, *Keşşâfü'l-kınâ' an metni'l-İknâ'*, ed. Hilâl Müsaylihî Mustafa Hilâl (Riyad: Mektebetü'n-Nasri'l-Hadîse, 1968), 3/385.

[75] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları*, 496-500.

[76] Osman b. Ali Zeylaî, *Tebyînü'l-hakâik fî şerhi Kenzi'd-dekâik* (Kâhire: el-Matbaatü'l-kübra el-emîriyye, 1313), 3/297; Ahmed b. Muhammed Heytemî, *Tuhfetü'l-muhtâc fî şerhi'l-Minhâc* (Mısır: el-Mektebetü't-ticâriyye, 1983), 5/276; Ali Haydar, *Dürerü'l-hükkâm fî şerhi Mecelleti'l-ahkâm* (Beyrut: Dârü'l-cîl, 1991), 2/138-140.

[77] Abdurrahman b. Ahmed İbn Receb, *el-Kavâid* (Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, ts.), 137, 138; Muhammed b. Ahmed Desûkî, *Hâşiyetü'd-Desûkî ale'ş-Şerhi'l-kebîr* (Dârü'l-fikr, ts.), 4/64, 123.

üstlenilmesiyle ilgili akitler incelendiğinde halefiyet unsuruna somut bir şekilde rastlanmaz. Örneğin bir şahıs alacağını başkasına devrettiğinde bu alacağa bağlı kefiller borçtan kurtulur, rehinler de çözülür.[78] Dolayısıyla alacağın devri gibi görünen sözleşmeler aslında bir tür tecdit/yenileme şeklinde tezahür eder.[79] Ancak halefiyeti çağrıştıran belli başlı hükümlere hiç rastlanmadığı söylenemez. Mesela Mâlikî mezhebinde sözleşmede şart koşulması durumunda devre konu alacağa bağlı kefil ve rehin gibi teminatların da devralana geçeceği ifade edilmiştir.[80] Bu hükümler dikkate alındığında Güvence Hesabının kefil, rehin, ipotek, zamanaşımı gibi konularda zarara uğrayanlara halef olmasının İslam hukuk düşüncesine yabancı olmadığı söylenebilir.

2.4.3. Yatırım Gelirleri

Güvence Hesabının mevcut varlıkları değerlendirmek suretiyle elde ettiği gelirler yatırım gelirlerini oluşturur. Bu gelirlerin neler olabileceği Güvence Hesabı Yönetmeliği'nde açıkça belirtilmemiştir ancak hesabın gelirleriyle ilgili düzenleyici üç önemli hüküm bulunmaktadır: İlk olarak, Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik'te Güvence Hesabının varlıklarını değerlendirme usulüne dair şu hususa dikkat çekilir: "d) Katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerin aracılığıyla satılan ürün ve hizmet bedellerinin yönetiminde, yatırım yapılacak varlıkların seçimi, değerlendirilmesi ile nakit yönetiminde, kuruluşça bu ürün ve hizmetlere ilişkin yapılan ödemelerde ve kuruluşun bu kapsamdaki diğer finansal faaliyetlerinde katılım esasları çerçevesinde hareket etmek" (m. 6/5/d). Buna göre Güvence Hesabı katılım esaslı şirketler üzerinden sağladığı gelirleri yine katılım esaslı yöntemlere göre değerlendirmek durumundadır.

İkincisi, yine aynı yönetmelikte "Varsa katılım esasları çerçevesinde sunulması planlanan ürün veya hizmetlerde, düzenlenecek form, sözleşme, poliçe ve bilgilendirme metinlerinde, havuz, fon ve hesapların yönetiminde danışma komitesinin onayını almak" ifadesine yer verilir (6/5/b). Buna göre katılım sigortacılığı ilkelerine uygun yatırım araçları seçilirken yönetmelikte sayılan ürünleri tercih etmenin yanında danışma komitesinden de onay almak gerekmektedir.

Üçüncü olarak Güvence Hesabı, varlıklarını Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği'ne göre değerlendirmek durumundadır. İlgili yönetmeliğin 5/2 maddesinde genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idarelerinin kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını hangi araçları kullanarak değerlendireceği açıklanmıştır.

İlgili yönetmelikte TL ve döviz cinsi üzerinden açılan banka hesaplarının kullanılabileceği düzenlenmiştir. Mevduat bankaları faize dayalı olmalarının yanı sıra vadeli mevduat hesaplarında hesapta tutulan bakiyelere mukabil baştan kararlaştırılmış bir faiz de ödenmektedir. Bu nedenle Güvence Hesabının katılım esaslı faaliyet yürüten sigorta şirketlerinden elde ettiği kaynakları bu tür hesaplarda değerlendirmesi katılım finans ilkelerine uygun olmaz.

[78] Mecelle, *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye* (Matbaa-ı Osmânî, 1300), m. 690.

[79] Özmen, *İslam Hukukunda Alacak Hakkı Kavramı*, 256-259.

[80] Şemsüddin Muhammed b. Muhammed Hattâb, *Mevâhibü'l-Celîl fi şerhi Muhtasari Halîl* (N/A: Dârü'l-fikr, 1992), IV, 368.

Katılım bankacılığında vadesiz bir hesap türü olarak kullanılan özel cari hesaplar ve vadeli özellikteki katılma hesapları da tebliğ kapsamında birer seçenek olarak sunulmuştur. Özel cari hesaplar karz akdine dayanmakta olduğundan faiz oluşmaması için hesap sahibine herhangi bir getiri ödenmez. Vade içermediği için de müşteriler hesaptaki paralarını diledikleri zaman çekebilirler.[81]

Katılma hesapları ise katılım bankacılığında kar-zarar ortaklığına dayalı veya yatırım vekaletine dayalı olarak iki farklı şekilde uygulanmaktadır.[82] Kar-zarar ortaklığına dayalı katılma hesaplarının temelinde mudarebe yani emek-sermaye ortaklığı sözleşmesi bulunur. Hesaba para yatıran müşteriler sermaye sahibi, bu sermayeyi işleten katılım bankası ise emek sahibi (mudârib) konumundadır. Katılma hesaplarında katılım bankası ile hesap sahipleri arasında baştan bir kar paylaşım oranı üzerine anlaşılmakta, vade sonunda oluşan kar bu oran üzerinden paylaşılmaktadır. Katılma hesaplarını vadeli-faizli mevduat hesaplarından ayıran en önemli özellik müşteriye anapara veya kar garantisinin verilmiyor olmasıdır. Uygulamada müşterilere geçmiş dönemlere ilişkin tahakkuk eden karlar esas alınarak tahmini bir oran verilse de bu veri bağlayıcılık arz etmeyip takribi bir rakam sunmaktadır.[83]

Yatırım vekaletine dayalı katılma hesaplarında ise hesap sahibi müşteri müvekkil, katılım bankası ise vekil olmakta ve banka müşterilerden topladığı fonları yatırım vekili vasfıyla işletmektedir. Katılım bankası bu hizmetine karşılık müşteriden bir ücret tahsil etmekte ve dolayısıyla bir tür hizmet sağlayıcı (ecîr) konumunda olmaktadır.[84] Yatırım vekaletine dayalı katılma hesabının gelirleri ve zararları sermaye sahibine yani müşteriye ait olur. Katılım bankası prensip olarak karın veya zararın oluşmasından bağımsız olarak sunduğu hizmet karşılığında ücret almaya hak kazanır. Ancak bazı uygulamalarda katılım bankaları müşteriye tahmini bir getiri oranı vermekte ve banka sadece bu oranın üzerinde kar oluşması halinde ücret almaktadır.[85] Yatırım vekaleti hesaplarının ayırt edici özelliklerinden bir diğeri de yalnızca kamu kurumları, fonlar ve tüzel kişi müşteriler için açılabiliyor olmaları ve vade sonunda yenilenmeyip hesap bakiyesinin özel cari hesaba aktarılmasıdır.[86] Kamusal nitelikte bir tüzel kişiliğe sahip olan Güvence Hesabının tüm bu hesap türlerini kullanmasının önünde katılım finans ilkeleri açısından bir engel bulunmamaktadır.

Yönetmelik hükümlerine göre Güvence Hesabının varlıklarını değerlendirirken başvurabileceği bir diğer seçenek ise Hazine ve Maliye Bakanlığınca yahut kamu sermayeli bankalarca ihraç edilen borçlanma araçlarıdır. Türkiye'de borçlanma araçları denildiğinde

[81] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları*, 498, 499.

[82] Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik (Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik) (Erişim 12 Şubat 2026), m. 6/2.

[83] Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, m. 6/1, 6/7.

[84] AAOIFI, *Faizsiz Finans Standartları*, 1050.

[85] Mücahit Özdemir - Nazan Lila, "Katılım Bankacılığında Kullanılan Yatırım Vekaleti Hesaplarının Fıkhi ve İktisadi Tahlili", *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XXII/42 (2020), 349.

[86] Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, m. 4/4/e, 6/2.

Devlet İç Borçlanma Senetleri (DİBS), Gelire Endeksli Senetler, tahvil, bono vb. menkul kıymetler akla gelmektedir. Bu sayılan borçlanma senetlerinin hemen hepsinde faiz ödemesi gerçekleştiğinden Güvence Hesabının katılım esaslı faaliyet yürüten sigorta şirketlerinden elde ettiği kaynakları bu varlıklarda değerlendirmesi katılım sigortacılığı ilkelerine uygun olmaz.

Yönetmelik kapsamında Hazine ve Maliye Bakanlığı yahut kamu sermayeli katılım bankaları tarafından ihraç edilen kira sertifikaları da varlıkların değerlendirilmesi hususunda bir seçenek olarak sunulmuştur. Kira sertifikaları, borçlanma senetlerinden farklı olarak karz akdine dayalı olarak ihraç edilmez. Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) Kira Sertifikaları Tebliği'ne göre kira sertifikaları alım-satım, kira, ortaklık, vekalet, eser sözleşmesi (ıstısnâ) gibi akitlerden birine yahut birden fazla akde dayalı (hibrit) olarak ihraç edilir. Menkul kıymet sahibine ödenen gelir de bu akitler neticesinde doğan kar veya kira getirisidir.[87]

Yönetmelik kapsamında varlıkların değerlendirilmesi için sunulan bir diğer seçenek de katılım bankacılığı prensiplerine uygun piyasalarda emtia alım satımına dayalı finansman yöntemleridir. Bu tarz piyasalarda gerçekleşen emtia alım satımı genelde "emtia murabahası" gibi isimlerle de anılan teverruk işlemiyle gerçekleşmektedir. Teverruk teknik bir terim olarak, "Nakit temin etmek amacıyla vadeli satın alınan bir emtianın üçüncü bir şahsa peşin ve genellikle daha düşük bir bedelle satılması"[88] şeklinde tanımlanır.

Reel piyasa şartlarında gerçekleştiği, mülkiyet, hasar ve yararın karşı tarafa intikal ettiği, farklı bir ifadeyle satım akdinin tabii sonuçlarının tümüyle ortaya çıktığı durumlarda teverruk işlemi özü itibariyle katılım finans ilkelerine aykırı değildir.[89] Günümüz finans kurumları ise teverruk işlemini çoğu kez organize piyasalarda gerçekleştirmektedir. Bu piyasalara mal arz edenler sayıca sınırlı ve belli olduğu için malın zilyedinin değişimi, mülkiyet ve uzantıları gibi akdin tabii neticeleri tam olarak ortaya çıkmamakta, piyasadaki alıcı ve satıcılar da günün sonunda nakdî uzlaşma yoluyla mahsuplaşmaktadır. Bu tarz piyasalarda gerçekleşen teverruk için genellikle "organize teverruk" tabiri kullanılmakta ve özellikle mal ilk sahibine geri döndüğü için de İslam hukukunda meşru görülmeyen i'yne satışına benzemektedir.[90] Organize teverruk uygulamasının katılım finans ilkeleriyle uyumlu olmaması nedeniyle alternatif yöntemler bulunduğu sürece organize teverruka başvurulmaması yahut organize piyasalardaki olumsuz özellikleri içermeyecek şekilde gerçekleştirmesi gerekir.

2.4.4. Diğer Gelirler

Güvence Hesabı Yönetmeliği m. 8/f, gelir kalemleri arasında "diğer gelirler" ifadesine de yer vermiştir. Diğer gelirler ifadesi kapsamca geniş bir muhtevayı içine almaya müsait olsa da ilk akla gelen ödenmesi gereken fakat sahiplerince aranmayan sigorta tazminatı ve bedelleri ile iadesi gereken primlerdir.

Sigortacılık Kanunu m. 33/b hükmüne göre, özel hukuk hükümlerine tabi sigorta sözleşmeleri sonucu hak sahiplerine ödenmesi veya iadesi gereken paraların zamanaşımına

[87] Kira Sertifikaları Tebliği (Kira Sertifikaları Tebliği) (Erişim 15 Şubat 2026), m. 4/1.

[88] TKBB Danışma Kurulu, *Teverruk Standardı*, 2 Mart 2021, 5.

[89] Alâüddîn Ali b. Süleyman Merdâvî, *el-İnsâf fî ma'rfeti'râcih mine'l-hilâf* (Dârü ihyâi't-türâsi'l-Arabî, 1419), 11/195; *el-Mevsûatü'l-fikhiyyeti'l-Kuveytiyye*, ts., XXI/14/147.

[90] TKBB Danışma Kurulu, *Teverruk Standardı*, 2 Mart 2021, 6.

uğraması ve hak sahibine ulaşılamaması halinde bu paralar Güvence Hesabına gelir kaydedilir. Zamanaşımı süreleri Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre belirlenir.

İslam hukukunda bir borç ilişkisinin alacaklısı, borçluya karşı yöneltebileceği süresiz bir talep hakkına sahip değildir. Belli bir süre talep ve dava edilmeyen alacaklar zamanaşımı sebebiyle dava edilemez hale gelir. Alacak hakkının zamanaşımına uğraması alacaklının dava açma hakkını bütünüyle ortadan kaldırmaz. Ne var ki borçlu, açılan davada zamanaşımı def'ini ileri sürmek suretiyle borcunu ifadan kaçınabilir. Bu itibarla zamanaşımı, alacaklının alacağını cebrî yollarla tahsil edebilme imkânını ortadan kaldırır. Hukukun korumasından yoksun kalan bu tarz alacaklar cebren ifa edilme özelliğini yitirseler de dini sorumluluğa konu olmayı sürdürürler. Farklı bir ifadeyle kazaen borç olmaktan çıksalar da diyaneten borç olmayı sürdürürler. Zamanaşımı süresine ilişkin olarak Mâlikî mezhebinde yirmi ve otuz yıl olmak üzere iki farklı görüş bulunduğu, Hanefî mezhebinde ise başlangıçta otuz, otuz üç ve otuz altı yıl gibi sürelerin benimsendiği ancak Osmanlı uygulamasında bu sürenin on beş yılla sınırlandırıldığı görülmektedir.[91] Söz konusu sürelerin, sosyal ve hukukî şartlardaki değişimlere bağlı olarak farklılaştığı anlaşılmaktadır.

Zamanaşımı bir kavram olarak kendine İslam hukukunda da karşılık bulduğundan burada daha ziyade zamanaşımının süresi ehemmiyet kazanmaktadır.[92] İslam hukukçularının konu hakkındaki görüşleri ve zamana göre farklılaşan içtihatları da göstermektedir ki zamanaşımı süresi koşullara göre değişebilen bir hususturur. Bu nedenle mevcut şartlar altında ideal zamanaşımı süresi Türk Ticaret Kanunu hükümlerinde objektif olarak belirlendiyse hükmün gayesi noktasında İslam hukukunun beklentilerini de karşıladığı söylenebilir.

Bir sigorta şirketi veya kuruluşu bünyesindeki belli miktarda para muayyen bir alacaklıya tahsis edildiyse ilgili şirket veya kuruluşun bunu sonsuza kadar alacaklı lehine tutması beklenmez. Sahiplerince aranmayan bu tutarlar hakkında kanaatimizce lukata (buluntu) mal hükümleri kıyasen uygulanabilir. Buluntu malı elinde bulunduran kişinin temel yükümlülüğü onu koruması ve sahibini bulmak üzere araştırmada bulunmasıdır. Özel Hukuk Hükümlerine Tabi Sigortalar Kapsamında Hak Sahiplerince Aranmayan Paralar Hakkında Yönetmelik'te belirtilen usul ve esaslar kanaatimizce lukata malın ilanıyla ilgili hassasiyeti günümüz şartlarında karşılamaktadır. Lukata malı elinde bulunduran kişi malın sahibini bulamayacağına kanaat ettiğinde bu malı sahibi adına tasadduk edebilir.[93] Sigorta şirketlerinin ve kuruluşlarının ilgili bakiyeleri toplumsal dayanışma gayesi taşıyan ve zarar göreni koruma amacı güden Güvence Hesabına aktarmaları da kanaatimizce bu hükümle ters düşmez.

---

[91] Ahmed b. Muhammed İbnü'ş-Şıhne, *Lisânü'l-hükkâm* (Kahire: el-Bâbî, 1973), 1/229; Zeynüddîn b. İbrahim İbn İbn Nüceym, *el-Bahrü'r-râik şerhü Kenzi'd-dekâik* (Beyrut: Dârü'l-kitâbi'l-İslâmî, ts.), 7/228; Ahmed b. Muhammed Hamevî, *Gamzu uyûni'l-basâir fî şerhi'l-Eşbâh ve'n-nezâir* (Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, 1985), 2/337; Muhammed b. Ahmed İlîş, *Minehü'l-Celîl şerhü Muhtasari Halîl* (Beyrut: Dârü'l-fikr, 1989), 8/579; Alâüddîn Muhammed b. Muhammed Emîn b. Ömer el-Hüseynî İbn Âbidînzâde, *Ḳurretü uyûni'l-aḫyâr li-tekmileti Reddü'l-muhtâr* (Beyrut: Dârü'l-fikr, ts.), 1/332; Mecelle, *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye*, m. 1660; Subhî Mahmesânî, *en-Nazariyyetü'l-âmme li'l-mûcebât ve'l-ukûd* (Dârü'l-ilm li'l-melâyîn, 1983), 571.

[92] Detaylı bilgi için bk. Mahmesânî, *en-Nazariyyetü'l-âmme li'l-mûcebât ve'l-ukûd*, 571; Özmen, *İslam Hukukunda Alacak Hakkı Kavramı*, 294-296.

[93] Muhammed b. Hasen Şeybânî, *el-Asl* (Beyrut-Lübnan: Dârü İbn Hazm, 2012), 9/505; Muvaffaküddîn Abdullah b. Ahmed İbn Kudâme, *el-Muğnî* (Kahire: Mektebetü'l-Kâhire, 1968), 6/78; Hattâb, *Mevâhibü'l-Celîl fî şerhi Muhtasari Halîl*, 6/74.

2.5. Güvence Hesabının Giderleri

Güvence Hesabının giderleri Güvence Hesabı Yönetmeliği m. 10'da düzenlenmiştir. Buradaki giderlerin bir kısmının Güvence Hesabının varlığını sürdürebilmesi ve operasyonel süreçleri yürütebilmesi için karşılaması gereken masraf kalemleri olduğu görülmektedir. Güvence Hesabının katılım sigortacılığı açısından önem arz eden asıl giderleri tazminat ödemeleri ve bunlara ilişkin giderlerdir. Tazminatlar çoğu kere sigorta şirketinin teminat limiti yetersizliği, ruhsat iptali veya iflası gibi nedenlerle sigortalıya karşı yükümlülüğünü yerine getirememesinden kaynaklanmaktadır. Bazı durumlarda ise sürecin yavaş ilerlemesi nedeniyle Türkiye Motorlu Taşıt Bürosunun veya gasp yahut hırsızlık suçu faillerinin ödemesi gereken tutarı Güvence Hesabının ödediği görülmektedir. Bazen de kişilere gelen bedensel zararların sigortalının tespit edilememesi sebebiyle Güvence Hesabı tarafından karşılandığı görülmektedir. Güvence Hesabı bu tazminatları asıl sorumluların yerine zarar gören tarafa ödedikten sonra halef sıfatıyla asıl sorumlulara rücu etmektedir.[94]

Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik'te hesabın sorumlulukları belirtilirken "Bu fon, havuz veya hesaplara ait giriş, yatırım ve çıkışların katılım sigortacılığı dışındaki faaliyetlere ait fon, havuz ve hesaplar ile karışmaması için gerekli tedbirleri almak" ifadesine yer verilir (m. 6/5/e). Buna göre Güvence Hesabı katılım esaslı şirketlerin kestiği poliçeler sebebiyle doğan tazminat borçlarını diğer tazminat taleplerinden ayrı bir şekilde ele almalı ve bunları katılım esaslı hesaptan karşılamalıdır.

2.6. Güvence Hesabında Havuz Yönetimi

Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik'te Güvence Hesabının yükümlülükleri arasında "Katılım esaslı faaliyet gösteren şirketlerden gelen finansal varlıkları ayrı fon, havuz veya hesaplar üzerinden katılım esasları çerçevesinde yönetmek" ifadesine yer verilmiştir (6/5/ç). Esasında bu şart tekâfül usulüne göre sigortacılık faaliyeti yürüten sigorta şirketleri için öne sürüldüğünde oldukça anlamlıdır. Çünkü tekâfül modelinde sigorta şirketi sigortalıların ödediği nakdî varlıkları bazı durumlarda vekil bazı durumlarda mudârib vasfıyla elinde bulundurur.[95] Her iki halde de söz konusu varlıklar özel birtakım hükümlere tabidir. Bu nedenle sigorta şirketinin kendi sermayesiyle karışmamalıdır. Çünkü vekil yahut mudâribin elindeki tutarlar İslam hukukuna göre emanet hükmüne tabidir. Dolayısıyla zilyet, kasıt veya kusuru bulunmadığı takdirde malın başına gelen hasardan sorumlu tutulamaz. Bu nedenle sigorta şirketi, bu tutarları emanet vasfı taşımayan varlıklardan ayrı tutmalıdır. Dahası tekâfül usulünde sigorta şirketi sigortalıların ödediği primleri basiretli bir tacir gibi işletir. Oluşan kar ve zarar da sigorta havuzuna ait olur. Bu kar sözleşmeye göre bazen sigortalılara dağıtılır bazense risk primi olarak ayırma gibi farklı yöntemlere başvurulur.[96] Bu nedenle havuzların şirketin sermayesinden ayrı tutulması oldukça önemlidir.

Sigorta şirketi hem ticari sigortacılık hem de pencere yöntemiyle tekâfül sigortacılığı yapıyorsa bu şart daha da ehemmiyet kazanır. Çünkü İslam hukukunun gereklerine göre

[94] Güvence Hesabı Yönetmeliği, m. 9, 17.

[95] Aslan, "Türkiye'de Tekafül (İslami Sigorta) Uygulamaları", 103-105.

[96] Servet Yazıcı, "İslamda Sigorta ve Tekafül Sigortası", *İslam İktisadı ve Finansı*, (2017), 183.

işletilmesi gereken sermayenin böyle olmayan nakdî varlıklarla karıştırılması ve bu surette vadeli mevduat, tahvil, bono gibi faizli ürünlerde nemalandırılması uygun olmaz. Bu konunun İslam hukukunda paranın taayyün edip etmemesi yani belirlemekle muayyen hale gelip gelmemesiyle ile ilgili bir boyutu bulunmaktadır. İslam hukukçuları arasındaki yaygın kabule göre borç ilişkilerinde paralar tayin edildiğinde muayyen hale gelmezler. Belli bir nakdî varlığa işaretle sözleşme kurulsa da ilgili taraf aynı miktar ve özellikte farklı para ödemekle edimini yerine getirmiş olur.[97] Farklı bir ifadeyle paralar taraflar anlaşsalar da parça borcu değil, cins borcu olarak akde konu olur. Ortaklık sermayesi ve yatırım vekilinin elindeki sermaye ise emanet vasfı gereği hasar sorumluğuna tabi olmadığı için zilyedin elinde muayyen olarak bulunur.[98] Bu tutarın faizli şekilde elde edilen veya faiz üzerinden nemalandırılan diğer nakdi varlıklarla birlikte tutulması İslam hukuku açısından uygun olmaz. Oransal olarak hesap kayıtlarının tutulması kafi gelmez. Bu nedenle pencere usulüyle tekâfül yöntemini uygulayan sigorta şirketleri veya kuruluşların havuz, fon ve hesapları birbirinden ayırması önem arz eder.

Güvence Hesabına gelindiğinde katılım esaslı varlıklar hesabın elinde bu tarz bir ortaklık yahut vekalet ilişkisi çerçevesinde tutulmamaktadır. Aksine gerek şirketlerin gerekse de sigortalıların katılma payları doğrudan hesabın malvarlığına dahil olmaktadır. Güvence Hesabının katılım esaslı katılma paylarını diğer varlıklarla karıştırıp karıştırmadığı da tekâfülde olduğu ölçüde önem arz etmez. Çünkü katılma payı sahipleri bu primleri ödeyerek hesaba temlik etmiş ve buna karşılık zararların tazmin edilmesi noktasında bir hak elde etmişlerdir. Ancak yine de hesaba ödenen katılma payları bir takım finansal faaliyetlere konu edilmektedir. Sigorta şirketleri ve sigortalıların katılma payları da bu finansal faaliyete sermaye sunarak dolaylı katkıda bulunmaktadır. İslam'daki iyilik ve takvada yardımlaşma, günah ve masiyet konularında ise yardımlaşmama ilkesi[99] gereğince havuz, fon ve hesapların ayrıştırılması ve katılım esaslı poliçelerden doğan tazminatların da özel olarak bu hesaplardan karşılanması İslam hukukunun ruhuna daha uygundur.

Katılım sigortacılığı açısından katılım esaslı katılma paylarının ayrı tutulması ideal olmakla birlikte bazı durumlarda katılım esaslı varlık havuzunun katılım esaslı tazminat taleplerine yeterli gelmemesi ihtimal dahilindedir. Güvence Hesabı Yönetmeliği m. 5/k ve 5/l de yönetim komitesine gerekli durumlarda ve Hazine Müsteşarlığınca uygun görülmesi halinde hesaplar arasında aktarma yapma yetkisini vermiştir. Güvence Hesabının danışma komitesi icazet belgesinde bu durum göz önünde bulundurularak ihtiyaç duyulması durumunda bu tarz bir miktarın hibe olarak katılım esaslı varlık havuzuna aktarılmasına uygunluk verilmiştir.[100]

Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği m. 5/2 kapsamında genel bütçe kapsamı dışındaki kamu idareleri, kendi bütçeleri veya tasarrufları altında bulunan her türlü mali kaynaklarını kamu sermayeli bankalarda değerlendirmekle yükümlü tutulmuştur. Bu nedenle Güvence Hesabının

[97] Şihâbüddîn Ahmed b. İdrîs Karâfî, *Envârü'l-burûḳ fî envâ'i'l-furûk* (Âlemü'l-kütüb, ts.), 253-257; Hamevî, *Gamzu uyûni'l-basâir fî şerhi'l-Eşbâh ve'n-nezâir*, 3/351.

[98] Serahsî, *el-Mebsût*, 22/27; Semerkandî, *Tuhfetü'l-fukahâ*, 3/259.

[99] Mâide, 2.

[100] "İSFA İcazet Belgesi", 06 Ocak 2023.

katılım esaslı şirket ve sigortalılardan gelen katılma paylarını yine kamu katılım bankalarındaki özel cari hesaplarda ve katılma hesaplarında tutması gerekir.

Sonuç

Bu çalışmada zorunlu sigorta sisteminin kamusal ve sosyal koruma ayağını oluşturan Güvence Hesabı, pozitif hukuk mevzuatı ve katılım finans ilkeleri bakımından bütüncül bir değerlendirmeye tabi tutulmuştur. Elde edilen bulgular, kurumun hukuki etkinliği ile fıkhî uyumu arasında teorik ve pratik düzeyde bazı uyumsuzlukların bulunduğunu ancak mevcut yapının katılım finans esaslarıyla bağdaştırılmasının imkân dâhilinde olduğunu göstermektedir.

Gerek pozitif hukuk gerekse İslam hukuku perspektifinden yapılan analitik değerlendirmeler neticesinde ulaşılan temel çıkarımlar ve sistemin katılım finans ilkeleriyle uyumunu artırmaya yönelik çözüm önerileri şu şekildedir: Güvence Hesabı, klasik fıkıh literatüründeki belli başlı isimli akitler üzerinden değil, kamu otoritesince toplum maslahatını korumak ve haksız fiil mağduriyetlerini gidermek üzere ihdas edilmiş, tüzel kişiliği haiz kamusal bir malvarlığı ve "başkasının borcunu ödeyip asıl borçluya rücu eden edim sahibi" olarak konumlandırılmalıdır. Kurumun rücu mekanizması ve zarar görenlere halef olması, kamu erkinin tanıdığı yetki ve sebepsiz zenginleşmeyi önleme gayesi çerçevesinde katılım finans ilkeleriyle çelişmemektedir.

Katılma paylarını vaktinde ödemeyen şirketlere uygulanan veya aranmayan paraların devrinde gündeme gelen gecikme faizi uygulaması, katılım finans ilkeleri açısından açık bir ihlal alanıdır. Bu noktada, geciken ödemeler için "faiz" adı altında bir ek tazminat tahakkuk ettirilmesi yerine, caydırıcılığı sağlamak adına devlete aktarılacak mali yaptırımlar (ceza) uygulanmalı; eğer Güvence Hesabı bünyesinde bir tahsilat yapılacaksa bu tutar faiz oranlarından bağımsız bir "gecikme cezası" şeklinde alınarak nemalandırılmadan doğrudan sosyal sorumluluk veya hayır işlerine tahsis edilmelidir.

Hesabın atıl kaynaklarının nemalandırılması süreçlerinde Kamu Haznedarlığı Yönetmeliği çerçevesinde konvansiyonel mevduat, DİBS veya bono gibi faizli enstrümanların kullanımı katılım esaslı portföy için kabul edilemezdir. Katılım esaslı fonların nemalandırılmasında Güvence Hesabı Yönetmeliği'nde ortaya konan ilkeye uygun olarak yalnızca kamu katılım bankalarındaki katılma hesapları, kira sertifikaları ve organize teverruk riskinden arındırılmış emtia piyasaları tercih edilmelidir.

Mevcut uygulamada Güvence Hesabı'nın katılım esaslarına uyum için danışma komitesi ve uyum birimi hizmetlerini dışarıdan veya tekil personel istihdamı ile alternatifli şekilde yürütmesi, kurumsal bir şer'î yönetişim zafiyetine kapı aralamaktadır. Katılım sigortacılığı sektöründeki büyüme dikkate alınarak Güvence Hesabı nezdinde müstakil bir "Katılım Uyum Birimi" kurulmalı ve faizsiz sigortacılık ilkeleriyle tam uyumlu, yeknesak standartlar geliştirilmelidir.

Kaynakça | References

AAOIFI. *Faizsiz Finans Standartları*. İstanbul: Türkiye Katılım Bankaları Birliği, 2024.

Âbidînzâde, Alâüddîn Muhammed b. Muhammed Emîn b. Ömer el-Hüseynî İbn. *Ḳurretü uyûni'l-aḫyâr li-tekmileti Reddü'l-muhtâr*. Beyrut: Dârü'l-fikr, ts.

Affâne, Hüsâmüddîn. *Fetâva't-te'mîni'l-İslâmî*. Erişim 15 Şubat 2026. https://www.tamkeen-ins.ps/files/server/fatawa.pdf

Akyüz, Yunus. İslam Hukuku Açısından Tüzel Kişilik ve Sınırlı Sorumluluk. Marmara Üniversitesi, Doktora Tezi, 2024.

Ali Haydar. *Dürerü'l-hükkâm fi şerhi Mecelleti'l-ahkâm*. 4 Cilt. Beyrut: Dârü'l-cîl, 1991.

Ankaralı Uslu, Gözde. *Karayolu Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortalarında Güvence Hesabı*. İstanbul: Bahçeşehir Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2024.

Arkan, Sabih. "Yeni Karayolları Trafik Kanununun Sigorta ve Garanti Fonuna İlişkin Hükümleri Üzerine Bir İnceleme". *Sigorta Hukuku Dergisi* 1/3-4 (1983), 255-289.

Aslan, Hakan. "Türkiye'de Tekafül (İslami Sigorta) Uygulamaları: Problemler ve Çözüm Önerileri". *International Journal of Islamic Economics and Finance Studies* I/1 (2015), 93-117.

Ateş, Hüseyin. "Güvence Hesabı". *Türkiye Barolar Birliği Dergisi* 108 (2013), 349-362.

Aytekin, Mehmet Ali. "İslami Sigorta Akdinin Niteliği". Uluslararsı İslamî Sigortacılık ve Finans Sempozyumu, 25-26 Mart 2021, 42-67.

Bâbertî, Muhammed b. Muhammed b. Mahmûd. *el-İnâye şerhü'l-Hidâye*. Dârü'l-fikr, ts.

Bedruddîn el-ʿAynî, Ebû Muḥammed Maḥmûd b. Aḥmed. *el-Binâye şerḥu'l-Hidâye*. 13 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Kutubi'l-ʿİlmiyye, 1420/2000.

Bektaş, İsmail - Yenice, Ali Can. "Türkiye'de Şer'i Yönetişim: Banka İçi Danışma Komiteleri Örneği". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 24/45 (15 Haziran 2022), 29-60. https://doi.org/10.17335/sakaifd.1067325

Bûazîz, Hâfız. "İşkâliyyâtü tedahhuli sundûki damâni dahâyâ havâdisi'l-murûr fî sûreti in'idâmil'l-küllî li't-te'mîn". *Mecelletü Buhûs ve Dirâsât Kânûniyye* 16 (2020), 153-174.

Buhûtî, Mansûr b. Yûnus b. İdrîs. *Keşşâfü'l-kınâ' an metni'l-İknâ'*. ed. Hilâl Müsaylihî Mustafa Hilâl. Riyad: Mektebetü'n-Nasri'l-Hadîse, 1968.

Bûkurra1, 'Ali. "İltizâmü's-sundûk el-hâss bi't-ta'v'idât bi-ta'vîdi dahâyâ havâdisi'l-murûr". *Mecelletü't-Tevâṣul* 20 (2007), 1-18.

Çelik, Ahmet Çelik. "Tüm Zorunlu Sigortalar İçin Yeni Bir Düzenleme Güvence Hesabı". *Legal Hukuk Dergisi*, 3153-3167.

Desûkî, Muhammed b. Ahmed. *Hâşiyetü'd-Desûkî ale'ş-Şerhi'l-kebîr*. Dârü'l-fikr, ts.

Din İşleri Yüksek Kurulu. "Sigortanın Dini Hükmü", 2005. https://kurul.diyanet.gov.tr/tr/fetva/sigortanin-dini-hukmu-nedir/42e764b2-731b-44d0-b9c1-08dd1c135350

Ebû'l-Leyṣ es-Semerḳandî, Ebû'l-Leyṣ Naṣr b. Muḥammed. *ʿUyûnu'l-mesâ'il*. thk. Ṣalâḥaddîn en-Nâhî. Bağdat: Matbaʿatu Esʿad, 1386.

Güney, Necmeddin. "İslami Finansta Şer'i Yönetim Uygulamaları ve Konuyla İlgili Tartışmalara Genel Bir Bakış". *Turkish Journal of Islamic Economics* 2/2 (06 Ağustos 2015), 45-69.

Hacak, Hasan. "İslâm Hukukunda Sigorta ve Fıkıh Bilginlerinin Sigortaya Yaklaşımının Genel Bir Değerlendirmesi". *Marmara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 30 (Ocak 2006), 21-50.

Hamevî, Ahmed b. Muhammed. *Gamzu uyûni'l-basâir fî şerhi'l-Eşbâh ve'n-nezâir*. Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, 1985.

Hattâb, Şemsüddin Muhammed b. Muhammed. *Mevâhibü'l-Celîl fî şerhi Muhtasari Halîl*. N/A: Dârü'l-fikr, 3. Basım., 1992.

Heytemî, Ahmed b. Muhammed. *Tuhfetü'l-muhtâc fî şerhi'l-Minhâc*. Mısır: el-Mektebetü't-ticâriyye, 1983.

İbn ʿÂbidîn, Muḥammed Emîn b. ʿOmer b. ʿAbdilʿazîz el-Ḥuseynî ed-Dımeşḳî. *Reddu'l-muḥtâr ʿalâ'd-Durri'l-muḫtâr*. 6 Cilt. Beyrut: Dâru'l-Fikr, 2. Basım, 1412/1992.

İbnü'l-Hümâm, Kemâlüddîn Muhammed b. Abdülvâhid. *Fethü'l-Kadîr*. Beyrut: Dârü'l-fikr, ts.

İbnü'ş-Şıhne, Ahmed b. Muhammed. *Lisânü'l-hükkâm*. Kahire: el-Bâbî, 2. Basım., 1973.

İlîş, Muhammed b. Ahmed. *Minehü'l-Celîl şerhü Muhtasari Halîl*. Beyrut: Dârü'l-fikr, 1989.

İslam Fıkıh Akademisi. "Karârâtü Mecmai'l-Fıkhi'l-İslâmî", ts. https://iifa-aifi.org/ar/2385.html

Islamic Financial Services Board. *el-Mebâdiü'l-irşâdiyye li-nuzumi'l-havkeme eş-şer'iyye li'l-müessesâti'lletî tukaddimu hademât mâliyye İslâmiyye*. Kuala Lumpur: Islamic Financial Services Board, 2009. https://www.ifsb.org/wp-content/uploads/2023/10/IFSB-10-December-2009_Ar.pdf

İbn Nüceym, Zeynüddîn b. İbrahim İbn. *el-Bahrü'r-râik şerhü Kenzi'd-dekâik*. Beyrut: Dârü'l-kitâbi'l-İslâmî, ts.

Karâfî, Şihâbüddîn Ahmed b. İdrîs. *Envârü'l-burûḳ fî envâ'i'l-furûk*. Âlemü'l-kütüb, ts.

Karâfî, Şihâbüddîn Ahmed b. İdrîs. *ez-Zehîra*. Beyrut: Dârü'l-garbi'l-İslâmî, 1994.

Karasu, Rauf. "6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Sorumluluk Sigortalarına İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi". *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 2 (2015), 683-706.

Kudâme, Muvaffaküddîn Abdullah b. Ahmed İbn. *el-Muğnî*. Kahire: Mektebetü'l-Kâhire, 1968.

Küçük, Damla. "Sigortacılık Kanunu'nun 33/B Maddesi Bağlamında, Hak Sahiplerince Aranmayan Alacakların Devlete Devri Kurumuna İlişkin Değerlendirmeler". *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 26/1 (2024), 47-104.

Leksâsî, Seyyid Ahmed. "Madâ iltizâmi sundûki damâni's-sayyârâti bi-ta'vîdi'l-edrâri'n-nâcimeti 'an havâdisi'l-murûri fî zilli'l-kânûni'l-Cezâ'irî". *Defâtirü's-siyâse ve'l-kânûn* 15/1 (2023), 11-22.

Mahmesânî, Subhî. *en-Nazariyyetü'l-âmme li'l-mûcebât ve'l-ukûd*. Dârü'l-ilm li'l-melâyîn, 3. Basım., 1983.

Mecelle. *Mecelle-i Ahkâm-ı Adliyye*. Matbaa-ı Osmânî, 1300.

Memiş, Tekin. "Güvence Hesabının Taşımanın 100 km. Altında Olması Nedeniyle Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası Kapsamında Ödeme Yapmayı Reddetmesi Hukuka Uygun mudur?" *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 3/1 (2012), 129-149.

Merdâvî, Alâüddîn Ali b. Süleyman. *el-İnsâf fî ma'rfeti'râcih mine'l-hilâf*. Dârü ihyâi't-türâsi'l-Arabî, 1419.

Öz, Büşra. *Türk Hukukunda Güvence Hesabı*. Bursa: Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2022.

Özdemir, Mücahit - Lila, Nazan. "Katılım Bankacılığında Kullanılan Yatırım Vekaleti Hesaplarının Fıkhi ve İktisadi Tahlili". *Sakarya Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* XXII/42 (2020), 343-372.

Özmen, Mehmet Yuşa. *İslam Hukukunda Alacak Hakkı Kavramı*. Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, 2022.

Receb, Abdurrahman b. Ahmed İbn. *el-Kavâid*. Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, ts.

Sağlam, Hadi. "Genel ve Özel Sigortalar, Zarar (Tazminat) ve Meblağ Sigortalarına Genel Bir Bakış (Hayat Sigortası, Bireysel Emeklilik, Kredi Sigortaları ve Tarım Ürünleri Sigortası), İslâm Hukukçularının Sigortaya Bakışları ve Sigorta Sözleşmelerinin Değerlendirilmesi". *Güncel Dini Meseleler İstişare Toplantısı-III 10-12 Aralık 2010, Afyonkarahisar*, 525-643.

Sağlam, Hadi. "Klasik ve Çağdaş Fıkıh Doktrinleri Işığında Ticarî ve Yardımlaşma Sigortalarının Değerlendirilmesi". *Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* II/1 (2009), 123-155.

Sâlûs, Ali Ahmed. *el-Muâmelâtü'l-mâliyye el-Muâsıra*. Kuveyt: Mektebetü'l-felâh, 3. Basım, ts.

Semerkandî, Muhammed b. Ahmed. *Tuhfetü'l-fukahâ*. Beyrut: Dârü'l-kütübi'l-ilmiyye, 2. Basım., 1994.

Serahsî, Şemsü'l-eimme Muhammed b. Ebî Sehl Ahmed. *el-Mebsût*. Beyrut: Dârü'l-ma'rife, 1993.

Seven, Vural. "Sigorta Güvence Hesabı'nın Kapsamı ve Destekten Yoksun Kalma Tazminatı". *Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 12/157 (Eylül 2017), 31-62.

Şeybânî, Muhammed b. Hasen. *el-Asl*. Beyrut-Lübnan: Dârü İbn Hazm, 2012.

Şeyhizâde, Abdurrahman b. Muhammed. *Mecmaü'l-enhür fî şerhi Mülteka'l-ebhur*. b.y.: Dârü ihyâi't-türâsi'l-Arabî, ts.

TKBB. "Katılım Finans İlkelerine Uygun Olmayan Gelirler ve Bunların Tasfiyesi Standardı", ts. https://tkbb.org.tr/upload/Kat%C4%B1l%20Finans%C4%B1%20I%CC%87lkelerine%20Uygun%20Olmayan%20Gelirler%20ve%20Bunlar%C4%B1n%20Tasfiyesi%20Standard%C4%B1.pdf

TKBB Danışma Kurulu. "Kefalet Standardı", 17 Aralık 2021.

TKBB Danışma Kurulu. "Teverruk Standardı", 02 Mart 2021.

Türkiye Katılım Bankaları Birliği. "Merkezi Danışma Komitesi". 2026. Erişim 15 Ağustos 2026. https://tkbb.org.tr/merkezi-danisma-komitesi

Ubeydullah b. Mes'ûd. *Şerhu'l-Vikâye*. ed. Salâh Muhammed Ebü'l-Hâc. Amman: Dârü'l-Verrâk, 1. Basım, 2006.

Uçar, Salih. *Hukuki açıdan Güvence Hesabı*. Anadolu Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Özel Hukuk Anabilim Dalı, Doktora Tezi, 2025.

Ulaş, Işıl. "Sigortacılıkta Güvence Hesabı". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 25/2 (2009), 75-94.

Ulaş, Işıl - Bektaş, İbrahim. "Maden Çalışanları Zorunlu Ferdi Kaza Sigortası Hakkında Değerlendirmeler". *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* 40/1 (2024), 29-82.

Uluğ Cicim, İlknur. "Sigorta Hukukunda Güvence Hesabı Kavramı". *Akdeniz Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* 1 (2011), 105-117.

Yazıcı, Servet. "İslamda Sigorta ve Tekafül Sigortası". *İslam İktisadı ve Finansı*, 173-194.

Yıldız Nomer, Esra. *Trafik Sigortasında Garanti Fonu*. İstanbul: Beta, 2000.

Yılmaz, Ahmet. "İslam Hukuku Açısından Sigorta". *Harran Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi* 3 (1997), 133-162.

Yılmaz, Zekeriya. "3/6/2007 Tarihli ve 5684 Sayılı Sigortacılık Kanununa Göre Güvence Hesabı ve Hesabın Sorumlu Olduğu Hâller". *Terazi Hukuk Dergisi* 2/13 (Eylül 2007), 31-44.

Zerkâ, Mustafa Ahmed. *Nizâmü't-te'mîn*. Beyrut: Müessesetü'r-Risâle, 1984.

Zeylaî, Osman b. Ali. *Tebyînü'l-hakâik fî şerhi Kenzi'd-dekâik*. Kâhire: el-Matbaatü'l-kübra el-emîriyye, 1313.

Zuhaylî, Vehbe. "et-Te'mîn ve iâdetü't-te'mîn". *Mecelletü Mecma'i'l-Fıkhi'l-İslâmî* 2/2 (1986), 381-488.

el-Mevsûatü'l-fıkhiyyeti'l-Kuveytiyye, ts.

"Faaliyet Raporları". Erişim 19 Şubat 2026. https://www.guvencehesabi.org.tr/faaliyet-raporlar

"Faizsiz Bankacılık İlke ve Standartlarına Uyuma İlişkin Tebliğ", 14 Eylül 2019.

Güvence Hesabı Yönetmeliği, Güvence Hesabı Yönetmeliği. Erişim 13 Şubat 2026. Erişim 13 Şubat 2026. https://www.mevzuat.gov.tr/File/GeneratePdf?mevzuatNo=11467&mevzuatTur=%20KurumVeKurulusYonetmeligi&mevzuatTertip=5

"İSFA İcazet Belgesi", 06 Ocak 2023.

"Katılım Esasları Çerçevesinde Sigortacılık ve Bireysel Emeklilik Faaliyetlerine İlişkin Yönetmelik", 19 Aralık 2020. https://mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=36076&MevzuatTur=7&MevzuatTertip=5

"Katılım Esaslarına Uyum Tebliği", 19 Aralık 2025. https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuat?MevzuatNo=42783&MevzuatTur=9&MevzuatTertip=5

Kira Sertifikaları Tebliği, Kira Sertifikaları Tebliği. Erişim 15 Şubat 2026. Erişim 15 Şubat 2026. https://resmigazete.gov.tr/eskiler/2013/06/20130607-14.htm

Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik, Mevduat ve Katılım Fonunun Kabulüne, Çekilmesine ve Zamanaşımına Uğrayan Mevduat, Katılım Fonu, Emanet ve Alacaklara İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik. Erişim 12 Şubat 2026. Erişim 12 Şubat 2026. https://www.mevzuat.gov.tr/MevzuatMetin/yonetmelik/7.5.10735.pdf

Sigortacılık Kanunu, Sigortacılık Kanunu. *Sigortacılık Kanunu* 5684 (03 Haziran 2007).

"TKBB Faizsiz Finans Standartları: Pay Senedi İhracı ve Alım-Satımı Standardı", 11 Mayıs 2026.

Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu. "Uluslararası Sigorta (Yeşilkart)". Erişim 19 Şubat 2026. https://turing.tr/uluslararasi-sigorta-yesilkart/